

יד מהרש"א
מסכת כתובות
פרק מי שהי' נשוי
צ. – צה:

February 8, 2010

© Yechezkel Folger 2011

מפתח

דף צ:	3
	תוספות ד"ה שמע מינה וכל אמצע דיבור שבה	3
דף צ:	10
	תוספות ד"ה הא איכא	10
דף צא:	15
	גמרא הוה אמינא	15
	תוספות ד"ה ומר סבר אפילו מטלטלי	19
דף צא:	21
	תוספות ד"ה כך מועטין	21
	רש"י ד"ה דזבנה ותוספות ד"ה דזבנה	23
דף צא-צב:	25
	תוספות ד"ה ראובן שמכר שדה לשמעון ובא"ד וזקפן עליו במלוה ורש"י ד"ה ופייסי'	25
	תוספות ד"ה ראובן שמכר כל שדותיו וכל א"ד שבו	29
	תוספות ד"ה אבל שבק	38
דף צב:	39
	תוספות ד"ה דינא הוא	39
	בא"ד ואם תאמר ובא"ד ואת"ל	42
דף צג:	47
	תוספות ד"ה עד שלא וד"ה מאימת	47
	תד"ה איכא דאמרי	49
	תוספות ד"ה תימא הא סליקת וד"ה רבי אומר	51
	תוספות ד"ה מאי לאו בשור להרישה וד"ה מאי לאו פחתו	57
	סוגיא דבן ננס ורבנן לשון מהרש"א	62
	סוגיא דבן ננס ורבנן חלק א'	64
	סוגיא דבן ננס ורבנן חלק ב'	67
	סוגיא דבן ננס ורבנן חלק ג'	74
	תוספות ד"ה שני שטרות	78
דף צד:	81
	תוספות ד"ה כתב ובא"ד אכתי ניהוש	81
דף צה:	85
	תוספות ד"ה הא ר' מאיר	85
	תוספות ד"ה כתבה לראשון	91
דף צה:	93
	תוספות ד"ה ומוקמינן לכולהו	93
	תוספות ד"ה וכן בעל חוב	95

דף צ.

תוספות ד"ה שמע מינה וכל אמצע דיבור שבה

תוספות בד"ה ש"מ בע"ח מאוחר כו' אף על גב דהתם במטלטלי איירי לק"מ דשור תם כו' עכ"ל ר"ל דמלישנא דש"מ משמע דאיכא לאסתפוקי ביה ומהכא תפשוט ליה א"נ דאית ביה פלוגתא ומהכא תקשי למאן דלית ליה הכי ובמטלטלין לפי ר"ח ליכא מאן דפליג ביה דמה שגבה גבה אבל במקרקעי שפיר קאמר ש"מ בע"ח כו' דאית ביה פלוגתא בשלהי פרקין לקמן וק"ל:

בא"ד וכענין זה היה רגיל ר"ת לפרש ש"מ מה שגבה גבה במטלטלי כו' עכ"ל לאו ממש כפירוש ר"ח דלפירוש ר"ח הך דשלהי פרקין והך סוגיא דשמעתא והך דהמניח במקרקעי מוקי לה ולפום הסברא דבעי למימר הכא מה שגבה גבה נ"ל כתירוץ רשב"א דבע"ח מאוחר עדיף מלוקח אבל ר"ת היה רגיל לפרש כענין זה דהיינו לחלק ג"כ בין מטלטלין ובין מקרקעי אבל מוקי הך סוגיא דהכא ודשלהי פרקין ודמניח את הכד דהיינו במטלטלין אבל במקרקעי לכ"ע לא גבה ולא עדיף כלל בע"ח מאוחר מלוקח אלא אדרבה לוקח עדיף במטלטלין מהאי טעמא שכתב דאדעתא דהני מטלטלין נחית ומיהו ק"ק בסוף דבריו שכתב וצ"ל השתא הא דאמר לקמן לכ"ע מה שגבה לא גבה ובערכין כו' הקדש שאני כו' לא הוה צריך לכל זה דודאי למאי דקאמר שמואל לקמן דפליגי בבע"ח מאוחר כו' ע"כ לא מתוקמא אלא במטלטלי אבל למאי דמסיק דלכ"ע לא גבה מתוקמא במקרקע ולא תקשי ההיא דערכין דס"ל במטלטלין דגבה ויש ליישב ודו"ק:

בא"ד ואתיא כר"ט דאמר לעיל מי שמת והניח מלוה או פקדון כו' עכ"ל יש לדקדק דהא לר' טרפון נמי מטלטלי דיתמי לא משתעבדי לכתובה והתם שאני משום דהני מטלטלין לא ברשותיהו קיימי כמו שפרש"י והתוס' שם ומיהו בהא י"ל דהכא נמי איירי בכה"ג שהמטלטלין מונחים ביד האחרים אבל קשה אמאי קאמר הכא דיורשי ראשונה קודמין כו' אמאי לא ינתן לכושל שבהן ובשלמא למאן דמפרש התם לכושל שבהן היינו לכתובת אשה משום חינא הכא דתרוייהו כתובת אשה הן משום חינא נותנין לראשונה אבל למ"ד לכושל שבראיה דהיינו למאוחר בשטרו אמאי קאמר הכא דנותנין לראשונה אדרבה לשניה ה"ל ליתן שהיא המאוחרת ויש ליישב ודו"ק:

1) First הקדמה

- If a לוח was משעבד his מקרקעי to a בעל חוב and the לוח later sold the מקרקעי to a לוקח
- The לוקח can be טורף from the לוקח קרקעות
- because "מה שגבה לוקח לא גבה"

2) Second הקדמה

- The לוקח can't be טורף from the לוקח מטלטלין
- Because for the לוקח גבה "מה שגבה לוקח גבה" the דין is that מטלטלין

3) Third הקדמה

- a) בעל חוב מאוחר בעל חוב מוקדם has the right to be גובה from נכסי לווה before
- 4) תוספות of רשב"ם שיטה
- a) שאלה
- i) בעל חוב מאוחר similar to a בעל חוב is מסברא משועבד to a לוקח of קרקעות that are קרקעות ahead of a בעל חוב מוקדם who is תופס קרקעות
- ii) מה שגבה לא גבה is the דין לוקח מקרקעי Now that we've established for
- iii) Is it still possible that
- (1) בעל חוב מוקדם before the תופס בעל חוב מאוחר a (1)
- (2) מה שגבה גבה is the דין (2)
- b) תשובה
- i) yes
- ii) "שלא תנעול דלת בפני לוי" of סברא because a בעל חוב מאוחר is supported by the
- iii) While this סברא doesn't apply to a לוקח
- 5) Two מקורות
- a) First מקור
- i) משנה here
- (1) מי שה' נשוי שתי נשים ומת (1)
- (2) כתובה for one נכסים enough and there's only (2)
- (3) הראשונה קודמת לשני' (3)
- ii) Note that
- (1) בעל חוב מוקדם counts as ראשונה (1)
- (2) בעל חוב מאוחר counts as שני' (2)
- iii) גמרא of the הוה אמינא
- (1) מה is the דין and מפקינן מינה we're not תופסת if שני' "קודמת" suggests that (1)
שגבתה גבתה
- b) Second מקור
- i) סוף פרקין at שמואל
- (1) "בעל חוב מאוחר מה שגבה לא גבה" say that סוף פרקין at משנה in רבנן (1)
- (2) "בעל חוב מאוחר מה שגבה גבה" says that סוף פרקין in בן ננס (2)
- ii) בעל חוב מאוחר מה שגבה is that both רבנן and בן ננס agree that the מסקנא of the גמרא
- לא גבה
- 6) תוספות of רבינו חננאל ביאור
- a) סוף פרקין at

- i) רשב"ם of סברא says that רבנן and בן ננס disagree on whether to accept the סברא of רשב"ם
 ii) The מסקנא is that neither רבנן nor בן ננס accepts the סברא of רשב"ם

ר"ה	
מה שגבה גבה במקרקעי על סמך שלא תנעול דלת	סוגיא דידן
תנאי פליגי במקרקעי באלו סמכינן על שלא תנעול דלת	שמואל בסוף פירקין
מסקינן דלכולי עלמא במקרקעי לית למיסמך על שלא תנעול דלת	מסקנא בסוף פירקין

b) קשיא

- i) בעל חוב מאוחר מה שגבה גבה that כולי עלמא say for סלעין של הקדש on ערכין in גמרא a
 ii) how is this consistent with שמואל who says that רבנן and בן ננס are מחולק on this

c) תירוץ

- i) The גמרא in ערכין deals with מטלטלין
 ii) בעל חוב מאוחר מה שגבה גבה that for מטלטלין ר"ה says that all agree that

7) רבינו תם of שיטה

a) No דאמר מאן accepts the סברא of רשב"ם

b) It follows that

- i) Since for לוקח מקרקעי the דין is לא גבה מה שגבה לא גבה
 ii) For מאוחר מה שגבה לא גבה the דין for מקרקעי must also be that בעל חוב מאוחר

c) It follows further that

- i) מקרקעי for מה שגבה גבה that בן ננס couldn't have said for שמואל at סוף פרקין
 ii) And it must be that
 (1) מטלטלי only for מה שגבה גבה that בן ננס said for שמואל
 (2) While in the מסקנא the גמרא says even for מטלטלין that בעל חוב מאוחר מה שגבה לא גבה

d) קשיא

- i) How can you say that סוף פרקין deals with מטלטלין
 ii) when
 (1) the גמרא there deals with גבי' of כתובת אשה from יתומין
 (2) and there's a כלל that משתעבדי חוב לא משתעבדי חוב

e) תירוץ

- i) משתעבדי are מטלטלין that ר' מאיר says for רבינו תם
 ii) And the סוגיא at סוף פרקין follows ר' מאיר

f) קשיא

- i) We've established that for לוקח the דין for מטלטלין is that מה שגבה גבה

ii) Why for **תם** do we favor a **מטלטלין** over a **חוב מאוחר** who was **גובה** מטלטלין

g) תירוץ

i) because "לוקה אדעתא דהני מטלטלין נחית"

ii) The פרטים of this תירוץ aren't relevant here

ר"ה	ר"ה	ר"ה
מה שגבה גבה דיקא במטלטלי	מה שגבה גבה במקרקעי על סמך שלא תנעול דלת	סוגיא דידן
פליגי דיקא במטלטלין	תנאי פליגי במקרקעי באלו סמכינן על סברת שלא תנעול דלת	שמואל בסוף פירקין
מסקינן דאפילו במטלטלין דלא גבה	מסקינן דלכולי עלמא במקרקעי לית למיסמך על שלא תנעול דלת	מסקנא בסוף פירקין

8) תוספות of המשך

a) רבינו תם to קשיא

i) For **תם** who says for **שמואל** that there's a **מחלוקת** between **רבנן** and **בן ננס** whether **מטלטלין** for **מה שגבה גבה**

ii) Why does the **גמרא** in **ערכין** say for **עלמא** that **כולי** **גבה** **מה שגבה גבה**

b) תירוץ

i) The **גמרא** in **ערכין** deals with **הקדש** של **מטלטלין**

ii) And it's for these **מטלטלין** only that **כולי** **גבה** **מה שגבה גבה** say that

ר"ה	ר"ה	ר"ה
מה שגבה גבה דיקא במטלטלי	מה שגבה גבה במקרקעי על סמך שלא תנעול דלת	סוגיא דידן
פליגי דיקא במטלטלין	תנאי פליגי במקרקעי באלו סמכינן על סברת שלא תנעול דלת	שמואל בסוף פירקין
מסקינן דאפילו במטלטלין דלא גבה	מסקינן דלכולי עלמא במקרקעי לית למיסמך על שלא תנעול דלת	מסקנא בסוף פירקין
מטלטלין דהתם שאני משום דמדובר בהקדש	מטלטלי לכ"ע גבה	ערכין

9) מהרש"א

a) **תם** could also have answered that

i) For the **מסקנא** of the **גמרא** at **פירקין** סוף **שמואל** that disagrees with **שמואל** and says for both **רבנן** and **בן ננס** **מה שגבה לא גבה**

ii) It's possible to say that

(1) **רבנן** and **בן ננס** deal only with **מקרקעי**

(2) While for **מטלטלין**

(a) whether or not they're **הקדש**

(b) both **רבנן** and **בן ננס** agree that **מה שגבה גבה**

10) המניח in גמרא

a) "שמע מינה בעל חוב מאוחר שגבה [מן שור תם] מה שגבה לא גבה"

11) תוספות of המשך

- a) ר"ח to קשיא
 - i) Since ר"ח says for all מטלטלין the דין is that מה שגבה גבה
 - ii) Why is it that in המניח the גמרא says that לא גבה from a תם that presumably counts as מטלטלין
- b) תירוץ
 - i) For a סברא not relevant here
 - ii) רבינו חננאל has a דין קרקע שור תם
- c) Note that
 - i) the לשון of "שמע מינה" in המניח suggests that
 - (1) there's a מחלוקת whether מה שגבה גבה or מה שגבה לא גבה
 - (2) and the שור תם proves that the צד of גבה לא גבה is correct
 - ii) For רבינו תם
 - (1) Who says that
 - (a) מה שגבה גבה never said there was a מחלוקת for מקרקעי whether
 - (b) מטלטלין for מחלוקת שמואל said only that there was a מחלוקת
 - (2) it must be that שור תם in fact has a דין of מטלטלין
 - iii) for ר"ח
 - (1) who says that שמואל holds there is a מחלוקת for מקרקעי whether מה שגבה גבה
 - (2) שור תם can have a דין of מקרקעי

ר"ח	ר"ח	ר"ח
מה שגבה גבה דיקא במטלטלי	מה שגבה גבה במקרקעי על סמך שלא תנעול דלת	סוגיא דידן
פליגי דיקא במטלטלין	תנאי פליגי במקרקעי באלו סמכינן על סברת שלא תנעול דלת	שמואל בסוף פירקין להוה אמינא דגמרא
מסקינן דאפילו במטלטלין דלא גבה	מסקינן דבמקרקעי לית למיסמך על שלא תנעול דלת	מסקנא בסוף פירקין לכולי עלמא לא גבה
מטלטלין דהתם שאני משום דמדובר בהקדש	מטלטלי לכ"ע גבה	ערכין
דינו כמטלטלין ואיכא מיהת פלוגתא אלו מה שגבה גבה דהרי קבענו לר"ח דבסוף פרקין פליגי במטלטלי במקרקעי	שור תם דינו כמקרקעי ואיכא מיהת פלוגתא אלו מה שגבה גבה דהרי קבענו לר"ח דבסוף פרקין פליגי במקרקעי	המניח

12) מהרש"א

- a) says that the שיטה of רבנו תם and the שיטה of ר"ח are similar because they're both מחלק between מקרקעי and מטלטלי
- b) But we've noted several differences between רבינו חננאל and רבינו תם on deciding which סוגיות deal with מקרקעי and which סוגיות deal with מטלטלי

13) תוספות of המשך

a) Part 1

- i) ר"ת was later חוזר from his שיטה that ר' מאיר holds that מטלטלין are משתעבדי to כתובת אשה
- ii) And this in turn forced תם רבינו to be חוזר from his שיטה that סוף פרקין deals with מטלטלין

b) Part 2

- i) But מהרש"א as explained by תוספות says that
 - (1) סוף פרקין at שיטה תם רבינו didn't have to be חוזר from his שיטה
 - ii) Because
 - (1) The גמרא at סוף פרקין can deal with מטלטלין that בעל מיתת בעל were מונחין ברשות אחרים
 - (2) and ר' טרפון says in פרק הכותב that
 - (a) מטלטלין דיתמי are משתעבדי to a חוב and to אשה כתובת
 - (b) If בעל מיתת בעל the מטלטלין are מונחין in the רשות of אחרים

14) בא"ד ואתיא at מהרש"א

a) הקדמה

- i) ר' טרפון also says in פרק הכותב that
 - (1) where there is both a אשה כתובת and a בעל חוב
 - (2) then
 - (a) for מטלטלין that בעל מיתת בעל were מונחין in the רשות of אחרים
 - (b) "ינתנו לכושל"
- ii) אמוראי are מחולק whether this means
 - (1) That the person with the most recent שטר has קדימה and it doesn't matter whether the most recent שטר is a שטר כתובה or a שטר חוב
 - (2) or that אשה כתובת has קדימה because of "חינא"

b) Now

- i) If אשה כתובת has קדימה because of חינא
- ii) We can understand in our סוגיא that
 - (1) חינא need שני' and ראשונה
 - (2) ראשונה in fact counts as בעל חוב מוקדמת relative to ראשונה for מטלטלין that are משתעבדי according to ר' טרפון
 - (3) and this is why תוספות says that תם רבינו could have said that the וטריא deals with these מטלטלין in our סוגיא
- iii) But

(1) if "כושל" means that the more recent שטר has קדימה

(2) then

(a) שני' should count as a מוקדמת חוב בעל relative to ראשונה for these מטלטלין according to ר' טרפון

(b) and this would explain why ר"ח doesn't say the משנה here deals with מטלטלין

דף צ:

תוספות ד"ה הא איכא

[דף צ עמוד ב] בד"ה הא איכא כו' בן קודם לבת הכא דאיכא למטעי ה"ל למידק עכ"ל ויש לדקדק דא"כ לעיל נמי דמשני דקודמת לגמרי משמע כדתנן בן קודם לבת ונימא הכא דאיכא למטעי דלאו לגמרי משמע ה"ל למידק ויש ליישב דלעיל כיון דאשכחן דקודמת לגמרי נמי משמע ליכא למטעי כל כך דאדרבה נימא כיון דקודמין בסיפא לגמרי הוא ה"נ דקודמין דרישא לגמרי הוא אבל הכא שפיר איכא למטעי בסיפא מיקדמי הוא דקדמי הא איכא שקלי דקודמין דרישא נמי הכי משמע בדאיכא דשקלי שניה ודו"ק:

1) משנה

a) רישא

i) If a person who was נשוי to two נשים dies

ii) And there's only enough נכסים for the כתובה of one אשה

iii) ראשונה קודמת לשני'

2) גמרא

a) Note that

i) the משנה says הראשונה קודמת לשני'

ii) it doesn't say שני' אין לה and הראשונה יש לה

b) שאלה

i) does this suggest that if שני' is תופסת the נכסים

ii) מה שגבתה גבתה is דין the

c) תשובה

i) No

(1) מה שגבתה לא גבתה in the sense that לגמרי means קודמת

(2) the same as if the משנה had said "שני' אין לה"

d) Here's proof

i) For ירושה there is a כלל that לבת בן קודם

ii) And we know that "קודם" means that בת gets nothing even if she's תופסת

3) כתובת בנין דכרין ענין of הקדמה

a) Part 1

i) Where בעל dies אשתו בחיי her right to a כתובה is a חוב that – together with other נכסי בעל in בעל – חובות must pay before they share equally

b) Part 2

- i) Where an אשה dies בעל בחייו he doesn't pay her כתובה to her יורשים
- c) Part 3
 - i) Where בעל had only one אשה who died בחייו
 - (1) when בעל later dies
 - (a) his יורשים first pay any חובות of בעל
 - (b) the יורשים then share equally in his remaining נכסים including נכסים that were מיוחדין for the כתובה of their mother
 - ii) But based on תקנת חכמים
 - (1) Where בעל had more than one אשה
 - (a) After מיתת בעל and after יורשים pay all כתובות owed to נשים who outlive בעל and all other חובות
 - (b) The יורשים of each אשה who died before בעל are יורש the כתובה – the כתובת בנין דכרין – that their mother would have been paid had she died before בעל
 - (2) and only then do all יורשי בעל share equally in the rest of בעל נכסי
 - d) part 4
 - i) It's more מסתבר that חכמים were דכרין כתובת בנין דכרין
 - (1) Where both ראשונה and שני' died בעל בחייו
 - (a) so that יורשי ראשונה and יורשי שני' each have their own דכרין כתובת בנין דכרין
 - (b) And there's no חשש of לאנצויי
 - ii) It's less מסתבר that חכמים were דכרין כתובת בנין דכרין
 - (1) in a case of "אחת בחייו ואחת במותו" where ראשונה died בעל בחייו while שני' was קיימת after מיתת בעל
 - (2) where יורשי ראשונה benefits only דכרין בנין דכרין
 - (3) And there's a חשש of לאנצויי
- 4) משנה of the המשך
 - a) סיפא
 - i) In a case of אחת בחייו ואחת במותו
 - ii) יורשי ראשונה are קודמין to שני' ויורשי'
 - b) In other words
 - i) The כתובה of שני' who didn't die בעל בחייו
 - ii) has קדימה over the דכרין בנין דכרין כתובת בנין דכרין of יורשי ראשונה who died בעל בחייו
- 5) גמרא
 - a) Since

- i) the סיפא says only that שני' ויורשי' has קדימה in sharing in a כתובה
 - ii) and the סיפא doesn't say that only שני' ויורשי' share in a כתובה
- b) It must be that אי איכא שקלי – meaning that
 - i) if any נכסים remain after the כתובה to שני' ויורשי'
 - (1) כתובת בנין דכרין יורש are יורשי ראשונה
 - (2) And only then are any remaining נכסים divided equally among all יורשי בעל
- 6) תוספות of המשך
 - a) הקדמה
 - i) נכסים מרובין even where there are במקום בן at all יורשת isn't בת
 - ii) In other words "אי איכא לא שקלי"
 - b) קשיא
 - i) We earlier established from "בן קודם לבת" that "קודם" means לגמרי so that
 - (1) in the רישא
 - (a) if שני' is תופסת the דין is גבתה לא מה שגבתה לא
 - ii) Why don't we also derive from "בן קודם לבת" that קודם means לגמרי so that
 - (1) In the סיפא
 - (a) Even if there are enough נכסים for יורשי ראשונה to take דכרין
 - (b) Still
 - (i) אי איכא לא שקלי
 - (ii) and only שני' ויורשי' are paid a כתובה
 - c) תירוץ
 - i) If the סיפא intended to teach that only שני' ויורשי' take a כתובה and אי איכא לא שקלי
 - ii) the סיפא should have been more precise
 - (1) to teach this דין
 - (2) and to avoid a "טעות" that
 - (a) after שני' ויורשי' are paid their כתובה
 - (b) כתובת בנין דכרין יורשי ראשונה do take
 - 7) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) If this is a correct טענה
 - ii) Why don't we say also for the רישא that
 - (1) It must be that מה שגבתה גבתה

- (2) Because
- (a) If the דין were מה שגבתה לא גבתה
- (b) the רישא should have been more precise to avoid the "טעות" that מה שגבתה גבתה
- b) First מהרש"א of תירוץ הקדמה
- i) לגמרי "קודם" **must** mean "בן קודם לבת" doesn't teach
- ii) לגמרי "קודם" **can** mean It teaches only that
- c) Second מהרש"א of תירוץ הקדמה
- i) In the רישא
- (1) that deals with
- (a) where מתה בחיי בעל שנ' and ראשונה both weren't בעל בחיי מתה and both have a right to a כתובה if there are enough נכסים for both
- (b) And we're דן whether שנ' can be תופסת for her כתובה where there aren't enough נכסים for both
- (2) It's a פשיטות that
- (a) If there are enough נכסים both כתובות are paid
- (b) In other words that אי איכא שקלי
- ii) In the סיפא
- (1) That deals with
- (a) whether אי איכא שקלי
- (b) Namely whether there is a דכרין בנין כתובת for אחת בחייו ואחת במותו
- (2) It's a פשיטות that
- (a) If the דין is that אי איכא לא שקלי and יורשי ראשונה go ahead and are תופסת their דכרין בנין כתובת
- (b) מה שגבו לא גבו
- (3) Because ראשונה יורשי aren't חוב בעלי who in certain cases have a right to תפיסה
- d) תירוץ
- i) for the רישא
- (1) Once we know from לבת בן קודם that קודם can mean לגמרי on תפיסה
- (2) There can be no טעות that מה שגבתה גבתה
- (3) Because
- (a) We've established from the סיפא that תפיסה isn't effective

- (b) So the סיפא proves that for תפיסה the word קודם in the משנה in fact means מה שגבתה לא גבתה לגמרי
- (4) so there's no need for the משנה to be more precise to avoid a טעות
- ii) but for the סיפא
 - (1) Although we know from בן קודם לבת that קודם can mean לגמרי for אי איכא לא שקלי
 - (2) Still
 - (a) Since we've established that in רישא the word "קודם" for "שקלי" means אי איכא שקלי
 - (b) we haven't established whether in the משנה the word "קודם" in fact means "אי איכא לא שקלי"
 - (3) And that's why in the סיפא
 - (a) if the דין were that אי איכא לא שקלי
 - (b) the משנה would have had to say so בהדיא

דף צא.

גמרא הוה אמינא

[דף צא עמוד א] גמרא ה"א כגון שנשא ג' נשים ומתו שתיים בחייו כו' ק"ק כיון דבכה"ג שניהם עושיין המצוה ופורעיין הכתובה לשמענין הך מלתא בב' נשים ומתו בחייו ואיכא בע"ח דהוה מותר אבל אחת מתה בחייו ואחת במותו ניחא דהוי רבותא טפי בכתובתה מבע"ח דבכתובתה השניה אינה פורעת ואפ"ה הוי מצוה כפרש"י לעיל ודו"ק:

1) First הקדמה

a) See the prior דיבור for the basic דינים of דכרין כתובת בנין דכרין

2) Second הקדמה

a) כתובת בנין דכרין only applies where

i) After distributing the כתובת בנין דכרין

ii) There's at least one דינר that passes by דאורייתא נחלה

3) גמרא

a) הלכות teaches these two רב פפא

i) "אחת בחייו ואחת במותו" – הלכה א'

(1) there can be יורשי ראשונה to כתובת בנין דכרין

(2) even where

(a) מתה בחיי בעל wasn't שני' because כתובת בנין דכרין don't take יורשי שני'

(b) and there might have been a סברא that we're חייש לאנצויי

ii) "כתובה נעשה מותר דינר לחברתה" – הלכה ב'

(1) Part 1

(a) it's a מצוה on all יורשים to pay all חובות of the מוריש

(b) to pay off a כתובה for an אשה who wasn't בעל מתה בחיי is a חוב

(c) so it's also a מצוה on all יורשי בעל to pay this כתובה

(2) part 2

(a) we consider as if by נחלה דאורייתא

(b) the יורשים were all יורש the מעות that is used to be מקיים their מצוה to pay off the חובות of their מוריש

(3) Part 3

(a) That's why

(i) The payment of these חובות including the חוב of בעל to pay the מתה בחיי wasn't אשה of an כתובה

(ii) counts as a מותר דינר that passes by נחלה דאורייתא

- 4) Note that כתובת בנין דכרין is a ירושה and isn't a חוב
- 5) גמרא of the המשך
- a) שאלה
- i) Why does רב פפא need to teach both 'א הלכה and 'ב הלכה
- b) תשובה
- i) If רב פפא had taught only 'א הלכה that there is כתובת בנין דכרין for אחת בחייו ואחת במותו
- ii) I could have said בטעות that
- (1) Payment of the כתובה to ויורשי' שני' doesn't count as a מותר דינר
- (2) And that there is כתובת בנין דכרין for יורשי ראשונה only when there is an actual מותר דינר
- c) קשיא
- i) Why does רב פפא need to teach 'א הלכה in addition to 'ב הלכה
- ii) when if רב פפא had taught only הלכה that מותר דינר נעשה
- (1) we'd realize ourselves that it must be that there is כתובת בנין דכרין for אחת בחייו ואחת במותו
- (2) Since 'ב הלכה that לחברתה מותר דין לחברתה נעשית מותר דינר can apply only to a case of two נשים where אחת בחייו ואחת במותו
- iii) Here's why
- (1) Where there's only one אשה
- (a) there's no כתובת בנין דכרין altogether
- (b) because her יורשים take all בעל anyway
- (2) where there are two נשים who both died בעל בחייו של
- (a) Both כתובות are דכרין בנין דכרין that count as ירושות and not a חובות
- (b) And there's no כתובה that is a חוב whose תשלומין can possibly count as מותר דינר לחברתה
- (3) So the only other possibility is where there are two נשים and of אחת בחייו ואחת במותו
- d) תירוץ
- i) If רב פפא hadn't taught 'א הלכה that there's כתובת בנין דכרין for אחת בחייו ואחת במותו
- ii) I might have thought that because אתו לאנצויי there in fact is no כתובת בנין דכרין for אחת בחייו ואחת במותו
- e) קשיא

- i) But we've proved that
 - (1) for נשים to count as מותר דינר where there are two נשים
 - (2) The case must involve אחת בחייו ואחת במותו
 - f) תירוץ
 - i) That's correct for a case of two נשים
 - ii) but
 - (1) were רב פפא not to say 'א הלכה
 - (2) I might have said 'ב הלכה deals with a case of three נשים where there's no possible חשש of לאנצויי
 - g) Here's the ציור of the case of the three נשים
 - i) two נשים were מתו בחייו and left יורשים זכרים
 - ii) the third אשה died after מיתת בעל and left only a בת who has no right to ירושת since בעל left יורשים זכרים בעל
 - h) it follows that
 - i) יורשי ראשונה and יורשי שני' both take כתר בנין דכרין
 - ii) מיתת בעל takes the כתובה of her mother who died after בעל
 - i) And 'ב הלכה of רב פפא teaches that
 - i) Payment of the כתובה to בת counts as a מצוה for both יורשי ראשונה and שני'
 - ii) So that there was a מותר דינר that passed by נחלה דאורייתא
 - j) Note that
 - i) בת has no share of the ירושה anyway
 - ii) so there's no חשש that לאנצויי
- 6) שאלה
- a) Why didn't the גמרא suggest that 'ב הלכה of רב פפא can apply to this case:
 - i) בעל had two נשים who were both בחייו מתו
 - ii) בעל owed only a חוב סתם other than a חוב to pay a כתובה
 - b) For רב פפא it's a פשיטות that
 - i) Payment of the חוב counts as a מצוה for both יורשי ראשונה and שני'
 - ii) And this counts as a מותר דינר as we explained earlier
- 7) תשובה
- a) It can't be that רב פפא means this case when he says מותר דינר לחברתה
 - b) Since in this case there's only a חוב סתם and there's no כתובה
- 8) מהרש"א קשיא to the הקדמות

- a) First הקדמה
- i) In the case of the three נשים where the שלישית was יולדת בת
 - (1) No portion of the money that's paid for the כתובה of שלישית is paid to יורשי ראשונה or יורשי שני' or ראשונה
 - (2) Since they're not יורשים of שלישית
 - ii) In the case of נשים ב' where מתה אחת בחייו ואחת במותו
 - (1) The money that's paid for the כתובה of שני' is in the end paid to יורשי שני'
 - iii) In the case of נשים ב' where there's only a חוב סתם
 - (1) Obviously none of the money is paid to יורשי בעל
- b) Second הקדמה
- i) It follows that
 - (1) אחת בחייו ואחת במותו is more of a רבותא than
 - (a) ג' נשים
 - (b) and נשים ב' and a חוב סתם
 - (2) because
 - (a) אחת בחייו ואחת במותו is the only case that teaches that
 - (i) of פרעון of a חוב counts as קיום מצוה and as a מותר דינר for all יורשים
 - (ii) Even though the money used to make this פרעון is then paid over to יורשי שני'
- 9) מהרש"א of קשיא
- a) We ought to prove הלכה ב' of אחת בחייו ואחת במותו of הלכה א' כתובה נעשית מותר דינר
 - b) Because if רב פפא deals with אחת בחייו ואחת במותו
 - (1) We understand that רב פפא refers to a case of כתובה instead of the more general case of חוב סתם
 - (2) Because רב פפא wants to teach the רבותא we've set out
 - c) But if רב פפא deals with ג' נשים where there is no רבותא
 - i) then
 - (1) רב פפא should have preferred to teach that פרעון of a חוב counts as מותר דינר in the more general case of חוב סתם
 - (2) From which I'd know myself that the same rule applies to the כתובה in ג' נשים

תוספות ד"ה ומר סבר אפילו מטלטלי

תוס' בד"ה ומ"ס אפילו מטלטלין כו' כיון שיש שם מותר דינר מבעיא ליה כו' עכ"ל וקשה לי אמאי לא הקשו כן עוד לעיל מיניה דפליגי באחת בחייו ואחת במותו ור"ש מיקל לגבי ת"ק לא הל"ל אם יש שם כו' אלא כיון שיש שם מותר כו' ויש ליישב ודו"ק:

1) הקדמה

a) See the preceding דיבורים

i) on the מותר דינר and כתובת בנין דכרין of דינים

ii) And on whether there is כתובת בנין דכרין for "מתה אחת בחייו ואחת במותו"

2) דף צא: at ברייתא

a) נשא את הראשונה ומתה נשא את השני' ומת הוא

i) תנא קמא

(1) באים בני' של זו לאחר מיתה ונוטלין כתובת אמן

(2) We'll explain the meaning of תנא קמא below

ii) תנא קמא and ר' שמעון disagrees with ר' שמעון

(1) אם יש מותר דינר אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן

3) גמרא

a) First אוקימתא

i) יורשי for כתובת בנין דכרין is whether there is disagree on ר' שמעון and תנא קמא אחת בחייו ואחת במותו in a case of ראשונה

(1) אחת בחייו ואחת במותו for כתובת בנין דכרין says that there's no תנא קמא

(2) אחת בחייו ואחת במותו for כתובת בנין דכרין says that there is ר' שמעון

b) Second אוקימתא

i) מותר counts as מטלטלין of מותר דינר and תנא קמא and ר' שמעון disagree on whether a דינר דינר

(1) מותר דינר says that מטלטלין doesn't count as a תנא קמא

(2) מותר דינר counts as a מטלטלין says that ר' שמעון

c) Third אוקימתא

i) מותר דינר that's משועבד to another person and תנא קמא and ר' שמעון disagree on whether a דינר counts as מותר דינר

(1) מותר דינר says this דינר doesn't count as a תנא קמא

(2) מותר דינר counts as a דינר says this ר' שמעון

d) אוקימתא to the third קשיא

i) If ר' שמעון teaches a קולא that a דינר that's משועבד counts as a מותר דינר

- ii) ר' שמעון
 - (1) should have said "כיון דיש שם מותר דינר" there is a דין of דכרין בנין כתובת
 - (2) instead of "אם יש שם מותר דינר" that implies a הומרא that it's only if there's a מותר דינר that there is דכרין בנין כתובת
- 4) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Since the second אוקימתא also says that ר' שמעון teaches a קולא the same as the first אוקימתא
 - ii) Why didn't the גמרא ask the same קשיא to the second אוקימתא that it asks for the third אוקימתא
- 5) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why didn't תוספות also ask that the גמרא should have asked the same קשיא to the first אוקימתא
 - ii) Since the first אוקימתא also says that ר' שמעון teaches a קולא

דף צא:

תוספות ד"ה כך מועטין

[דף צא עמוד ב] בתוס' בד"ה כך מועטין כו' משום דבכל דוכתא אזלינן טפי בתר נחלה כו' עכ"ל אין לפרש דבריהם דבכל דוכתא היינו בין הכא ובין התם אזלינן בתר נחלה דזה אינו דהא במרובין ונתמעטו לא אזלינן הכא בתר נחלה דאורייתא אלא דר"ל דודאי במרובין ונתמעטו פשיטא ליה לתלמודא בין הכא ובין התם דאזלינן בתר שעת מיתה ואז זכו כ"א לפי זכייתו והתם בנחלה דאורייתא והכא בתקנתא דרבנן כדאמר תלמודא בהדיא הכא והתם פשיטא במרובין ונתמעטו כבר זכו כו' אלא במועטין ונתרבו הוא דמסתפקא ליה הכא והתם מעיקרא אם ניזיל בתר שעת מיתה וקאמרי דבין הכא ובין התם אסיקנא דאזלינן ביה טפי בתר נחלה דאורייתא ועיין עוד מה שכתבנו בזה בפרק מי שמת בחידושינו שם וק"ל:

1) First הקדמה

- a) Where כתובה גדולה applies in favor of two נשים one of whom had a כתובה גדולה and the other had a כתובה קטנה
 - i) כתובת בנין דכרין of תקנה benefit from the בני כתובה גדולה
 - ii) כתובת בנין דכרין of תקנה are מפסיד from the בני כתובה קטנה

2) Second הקדמה

- a) נחלה דאורייתא applies only where there is a מותר דינר that passes by

3) Third הקדמה

- a) It follows that
 - i) it's to the advantage of בני כתובה גדולה that
 - (1) מרובין be נכסים (1)
 - (2) in the sense that at least a מותר דינר would pass by נחלה דאורייתא if there is כתובת בנין דכרין
 - ii) while it's to the advantage of בני כתובה קטנה that
 - (1) מועטין be נכסים (1)
 - (2) in the sense that less than מותר דינר would pass by נחלה דאורייתא if there is כתובת בנין דכרין

4) גמרא

- a) פשיטא
 - i) Where נכסים were מרובין at שעת מיתה and were later נתמעטו
 - ii) כבר זכו בהן יורשי כתובה גדולה
 - iii) And there's a מותר דינר and כתובת בנין דכרין
- b) שאלה

- i) But what if נכסים were מועטין at שעת מיתה and were later נתרבו
- c) רב נחמן of תשובה
- i) כבר זכו בהן יורשין
- 5) רש"י
- a) רב נחמן means כתובה קטנה בני כתובה קטנה and there's no דכרין בנין דכרין
- 6) הקדמה
- a) Where there are מועטין נכסים
- i) We're מתקן that
- (1) הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים
- (2) So it's to the advantage of בנות that מועטין be נכסים
- b) Where מועטין ונתרבו
- i) We don't say שעת מיתה at כבר זכו בהן הבנות
- ii) So there is no דין of הבנות יזונו
- 7) תוספות
- a) קשיא
- i) Why do we go מיתה בטר שעת מיתה for דכרין בנין דכרין where מועטין ונתרבו
- ii) While for מזונות we don't go מיתה בטר שעת מיתה for מועטין ונתרבו
- b) תירוץ
- i) We always follow נחלה דאורייתא at שעת מיתה
- (1) כתובה בנין דכרין means there is no נחלה דאורייתא
- (2) And נחלה דאורייתא also means we don't say הבנות יזונו
- 8) מהרש"א
- a) Note that
- i) For מרובין ונתמעטו we follow שעת מיתה and we don't follow נחלה דאורייתא
- (1) for בנות this means we don't say הבנות יזונו
- (2) For בנין דכרין this means that there is דכרין בנין דכרין

רש"י ד"ה דזבנה ותוספות ד"ה דזבנה

בפרש"י בד"ה דזבנה לכתובתה דאימיה שהיתה נשואה לאחר כו' עכ"ל נראה מפירושו לאחר שאינו אביו דאי היה יכול למכור גם אם תמות אמו מקודם ואח"כ אביו שיהיה מכור מה שיירש מאביו אבל הרא"ש כתב פרש"י שמכרה בחיי אביו אם ימות אביו ואח"כ כו' וצ"ל שלא רצה למכור אלא מה שירש מאמו ולא מאביו וק"ק לפני' ל"ל למימר כלל שהיה הבעל חי עדיין לא הל"ל אלא שמת כבר ומכר בנו מה שיירש מאמו אם תמות היא בחיי בנה ודוחק לומר דמעשה שהיה כך היה וי"ל לדברי התוספות דרבותא אשמועינן דדבר שלא בא לעולם אפילו בכה"ג דתלוי במיתת הבעל ואח"כ במיתת האם קנה היכא שבירר המכר וק"ל:

תוס' בד"ה דזבנה כו' ולפי לשון ראשון נמי לאו ראייה כמו שפרש"י כו' עכ"ל היינו מה שפירש דלאו לענין מכירה קאמר אלא לענין חזרת המעות אבל ר"ת דמייתי ראייה מיניה כמ"ש התוספות לא משמע ליה לפרושי לענין חזרת מעות אלא לענין מכירה וכמ"ש הרא"ש אבל הב"י טור א"ה סימן ק"ה הבין דברי התוס' בזה בדרך אחר ואין להאריך בו כי לא כוון יפה ע"ש:

- 1) גמרא
 - a) שאלה
 - i) Where
 - (1) a person sold דאימיה for טובת הנאה meaning for a דבר מועט
 - (2) And the מוכר said I'm not חייב באחריות if אם is מערער
 - ii) If
 - (1) מערער dies and wasn't אם
 - (2) but the מוכר himself was later מערער
 - iii) Is the מוכר responsible to the לוקח for the ערעור of the מוכר
- 2) שיטה – first רש"י
 - a) The actual מכירה to the לוקח is בטלה as a לעולם דבר שלא בא לעולם
 - b) The גמרא deals only with whether לוקח can recover the מעות he paid
- 3) רבינו תם of שיטה – תוספות
 - a) Because the מוכר was מברר the precise נכסים he was selling
 - b) The מכירה is קיימת even though the מוכר sold a לעולם דבר שלא בא לעולם
 - c) The מהרש"א of this מהלך aren't relevant to this פרטים
- 4) מהרש"א of רש"י as explained by המשך
 - a) הקדמה
 - i) בעל יורש from מוכר isn't אביו של מוכר isn't בעל

- b) שאלה
- i) Why did the מוכר accept a דבר מועט for כתובתו דאימילי
- c) תשובה
- i) Because the לוקח won't be זוכה in the כתובה
- (1) If אם dies before בעל since מוכר isn't יורש from בעל who isn't אביו
- ii) And לוקח also won't be זוכה in the כתובה
- (1) If מוכר dies before אם
- 5) אבי מוכר is בעל quotes רש"י as saying that רש"י
- 6) מהרש"א
- a) קשיא רש"י to קשיא
- i) Why does רש"י say that the לוקח won't be זוכה if אם dies before בעל
- ii) After all מוכר will be יורש the כתובה from בעל who is אביו
- b) תירוץ
- i) must be for רש"י that רש"י says that מוכר sold the כתובה to לוקח only if מוכר is יורש the כתובה from אם
- 7) מהרש"א of המשך
- a) שאלה
- i) Why is it important for רש"י that there are two risks that לוקח won't be זוכה in the כתובה
- ii) When רש"י could have said that
- (1) already died and אם is alive
- (2) And the only risk to לוקח is that אם will outlive מוכר
- b) Possible תירוץ
- i) מעשה שהי' כך הי' קשיא
- c) קשיא
- i) This is a דוחק
- d) Note that
- i) For the שיטה of רבינו תם
- (1) to say that there are two risks instead of only one
- (2) teaches the רבותא that
- (a) even in a case that counts as דבר שלא בא לעולם for two reasons
- (b) the מכירה is still קיימת

דף צא:-צב.

תוספות ד"ה ראובן שמכר שדה לשמעון ובא"ד זקפן עליו במלוה ורש"י ד"ה ופייסי'

בד"ה ראובן שמכר כו' דכל מידי דאתא לאשמועינן השתא דא"ל כו' עכ"ל ר"ל למאי דמסיק רבא אי פקח אידך כו' ודאי ניהא דנקט באחריות אלא למאי דאתי רמי בר חמא לאשמועינן השתא דלא נחית לאשמועינן אלא מטלטלי שבק אבון גבך כו' והא שייך אפילו שלא באחריות כו' וק"ל:

בא"ד זקפן במלוה דוקא דאל"ה מאי קאמר דינא הוא כו' עכ"ל ועוד נראה לי לפרש דזקפן עליו במלוה דוקא דאל"כ היה יכול למימר שמעון דמחיים תפיסנא כההיא עובדא דבקרא וכההיא עובדא דמלוגא דשטרי דפרק הכותב דליכא מאן דפליג ביה דנאמן הכא במגו דפרעתיו אבל בזקפו במלוה וכתב עליו שטר מלוה אינו נאמן לומר מחיים תפיסנא כיון דבתורת הלוואה בא לידו וק"ל:

[דף צב עמוד א] בפרש"י בד"ה ופייסיה כו' פייס את הנושה בשביל ראובן שבאחריות מכרה לו עכ"ל יש לדקדק בפירושו מי הכריחו לכך שפייסו משום דבאחריות מכרה לו וטעה בדעתו דאחריותו נמי על הני זוזי דיתמי ואימא דבלאו אחריות נמי הוי פייס ליה כדי להעמיד הקרקע בידו כדאמרינן לעיל ויש ליישב דדעת רש"י הוא דלא יוכל לסלק הבע"ח ולפייסו אלא היכא דבאחריות מכרה לו כיון דהמוכר שהוא הלוח יכול לסלקו כך הלוקח יוכל לסלקו שהוא עומד במקומו אבל היכא שלא מכרה לו באחריות לא יוכל הלוקח לסלק הבע"ח דכאיש אחר דמי ודו"ק:

1) גמרא

a) facts

i) אחריות without שמעון sold a שדה to ראובן

ii) שדה didn't pay for the שמעון

iii) Instead

(1) שטר with a זקפן עליו במלוה

(2) שמעון that זוזי the same number of ראובן from שמעון had borrowed if (2) שדה didn't pay for the

iv) שמעון the שדה from טורף beל חוב died and his ראובן

v) חוב and paid the בעל חוב the מפייס was שמעון

vi) חוב to them pay his own שמעון that תובע are now בני ראובן

b) שאלה

i) Can בני ראובן say שמעון that

(1) Because of the אחריות that ראובן had given to שמעון

- (2) בני ראובן need to pay שמעון for his הפסד in having paid the בעל חוב of ראובן
- ii) And בני ראובן can apply this תביעה to become פטור from paying his חוב to בני ראובן
- c) רמי בר חמא תשובה of
- i) Part 1
- (1) The יתומים weren't יורש קרקעות from ראובן
- ii) Part 2
- (1) The זוזי that שמעון has and that בני ראובן are טובע are מטלטלין
- (2) בעל חוב דראובן משועבד aren't מטלטלין
- (3) So
- (a) the בעל חוב couldn't be גובה from שמעון the זוזי that שמעון held and that בני ראובן were משועבד to
- (b) And the זוזי that בני ראובן are משועבד to also aren't משועבד to שמעון himself for his claim of אחריות
- iii) Part 3
- (1) It follows that
- (a) בני ראובן didn't benefit שמעון by being מפיס the בעל חוב of ראובן
- (b) And בני ראובן can't be טובע אחריות from שמעון
- d) רבא
- i) If שמעון is a פקח
- (1) When בני ראובן demand that שמעון pay them for his חוב to ראובן
- (2) שמעון returns the שדה to them in payment
- (3) the שדה
- (a) will then count as קרקעות that the יתומין were יורש from ראובן
- (b) and will become משועבד for the אחריות of ראובן to שמעון
- 2) מהרש"א as explained by ד"ה ראובן שמכר at תוספות
- a) רמי בר חמא For
- i) It makes no difference that the מכירה from ראובן to שמעון was באחריות
- ii) Since we've established that
- (1) even if there's אחריות
- (a) שמעון doesn't benefit the אחריות
- (b) since שמעון can't be גובה for the אחריות from מטלטלין
- b) רבא But for

- i) It's because there is אחריות that a פיקה can be גובה from בני ראובן as we've explained
- 3) ד"ה דזקפן במלוה at תוספות
 - a) שאלה
 - i) why is it relevant that זקפן עליו במלוה
- 4) תוספות of שאלה to תשובה – מהרש"א
 - a) First הקדמה
 - i) A חוב בעל חוב who holds מטלטלין that belong to ליה
 - ii) can מחיים of the ליה be תופס these מטלטלין to repay the חוב that ליה owes to the בעל חוב
 - b) second הקדמה
 - i) In our case
 - ii) While ראובן was alive
 - (1) ראובן to שמעון of חוב for the ראובן to משועבד that were זוזי held שמעון
 - (2) שמעון was a חוב בעל חוב of ראובן on the אחריות that ראובן owed to שמעון
 - c) קשיא
 - i) Why can't שמעון now say that
 - (1) ראובן מחיים
 - (a) I was תופס the זוזי that I held and that were משועבד to ראובן
 - (b) To pay the חוב that ראובן owed me on his אחריות
 - d) Possible תירוץ
 - i) The גמרא in הכותב says that a person can't say תפיסנא מחיים unless he's supported by a מיגו
 - e) Possible תירוץ dismissed
 - i) שמעון has a מיגו that he could have said פרעתי
 - f) תירוץ
 - i) A person can't be תופס מחיים any מטלטלין of ליה that came to him by הלואה
 - ii) And
 - (1) since in this case זקפן עליו במלוה
 - (2) the הלואה שטר proves that the זוזי that שמעון held counts as if ראובן had loaned them to him
 - g) {note that
 - i) The שטר presumably also takes away the מיגו that שמעון could have said פרעתי }
- 5) רש"י

- a) שאלה
 - i) Why did שמעון think he had the right to pay the חוב of ראובן
- b) תשובה
 - i) שמעון didn't realize that לא משתעבדי חוב לבעל חוב
 - ii) Instead he thought that
 - (1) His זווי that were משועבד to בני ראובן on his חוב to them
 - (2) Were also משועבד to himself for his זכות of אחריות
 - iii) So that he had the right to get the benefit of the אחריות by being מסלק the בעל זוי חוב with the חוב
- 6) מהרש"א
 - a) הקדמה
 - i) רש"י appears to say elsewhere that
 - (1) a לוקח can be מסלק a חוב בעל חוב
 - (2) simply because a לוקח can act to be מעמיד קרקע in his hands to avoid גבי' by a בעל חוב
 - b) קשיא
 - i) Here too say more simply that
 - (1) Even if שמעון had bought the שדה without אחריות
 - (2) שמעון had the right to pay the בעל חוב to keep the קרקע
 - c) תירוץ
 - i) רש"י holds that
 - (1) A לוקח can act to be מעמיד קרקעות in his hands only if stands במקום מוכר
 - (2) And only a קונה באחריות counts as עומד במקומו of the מוכר

תוספות ד"ה ראובן שמכר כל שדותיו וכל א"ד שבו

תוס' בד"ה ראובן כו' דמצי שמעון למימר ליה מאי טעמא כו' אנא בהך תקנתא לא ניחא לי כו' עכ"ל אף על גב דמסתמא באחריות מכר הבינונית ללוי וצריך לשלם ללוי מ"מ ניחא ליה טפי הכי כדי להעמיד הקרקע בידו אף על גב שהיא זיבורית וק"ל:

בא"ד דא"ל להכי טרחי כו' אם היו כולם ביד שמעון האחרונה שהיא זיבורית היה מגבה לו כו' עכ"ל ר"ל דמש"ה לא מצי שמעון למימר לא ניחא לי בהך תקנתא כמו שהקשה רבי לפ"ה משום כיון דאם היו כולם ביד שמעון האחרונה שהיא זיבורית מגבה והשתא כל אותו זכות יש לו ללוי לדחות אותו אצל זיבורית שביד שמעון שקנה באחרונה וק"ל:

בא"ד וכן אם לקח שמעון עידית באחרונה ולקח לוי אותה עידית כו' עכ"ל אין רצונו דמש"ה לא מתוקמא בשני שטרות ולקח עידית באחרונה כו' דהא א"נ בכה"ג גובה מלוי שלקח העידית מ"מ לא מתוקמא בכה"ג בשני שטרות כיון דבהיפך בלקח עידית בראשונה ודאי לא גבי מעידית דהא מש"ה לא מתוקמא בב' שטרות ולקח זיבורית ואחר כך בינונית משום דבהיפך בלקח בינונית בראשונה לא מתוקמא לפי פ"ה אבל רצונם לדחות דעת רבי בכה"ג בלקח עידית באחרונה דלא מצי שמעון למימר ולדחותו אצל לוי מהאי טעמא דאנא לא ניחא לי בהך תקנתא דרבנן דהא אם היו כולם ביד שמעון לא היה מגבה לו מן העידית ואותו זכות יש לו ללוי לדחותו אצל זיבורית ובינונית שביד שמעון ומ"ש התוספות עוד וכן אם זבן לוי בינונית כו' היינו נמי גם אם לקח לוי אותה בינונית שלקח שמעון באחרונה יכול לומר לו הנחתי כו' לאו דוקא הוא אלא לשון גמרא הוא כמ"ש התוספות לקמן דר"ל כל זכות שיש לשמעון כשהיה שדה המכורה אצלו יש עתה ללוי וע"ז כתבו ומיהו יתכן להיות כו' בשני שטרות ואף על פי כו' והראשונה שלקח לוי בינונית כו' ר"ל דבכה"ג הוה מתוקמא שפיר בכל גוונא בין בלקח אותה בינונית בראשונה ובין באחרונה ודו"ק:

1) First הקדמה

a) In this סוגיא

- i) בעל חוב to his נכסים his משעבד was ראובן
- ii) "לוקח ראשון" who is שמעון to נכסים his then sold ראובן
- iii) "לוקח שני" who is לוי to נכסים his in turn sold שמעון

2) Second הקדמה

a) Generally the ראובן of נכסי בינונית is on בעל חוב of עיקר שיעבוד

3) Third הקדמה

- a) Where שמעון buys all of נכסי ראובן with one שטר at the same time
- b) The שמעון now holds בינונית that of עיקר שיעבוד

4) Fourth הקדמה

- a) Where שמעון buys בינונית from ראובן and leaves other נכסים in the hands of ראובן

- b) "הנחתי לך מקום לגבות" that בעל חוב can say to שמעון
 - c) And as a result the עיקר שיעבוד moves
 - i) from שמעון that בינונית bought
 - ii) To ראוּבן and עידית זיבורית that remain in the hands of
- 5) Fifth הקדמה
- a) שמעון this right to say "הנחתי לך מקום לגבות" is a תקנה that רבנן made only to benefit
 - b) so that
 - i) if לוי buys from שמעון some but not all of the נכסים that שמעון bought from ראוּבן
 - ii) שמעון לוי can't rely on the תקנה of "הנחתי לך מקום לגבות" to be דוחה the חוב to
 - c) Note also that
 - i) "הנחתי לך מקום לגבות" to say לוקח ראשון of
 - ii) "אין גובין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין" that כלל is the same as
- 6) Sixth הקדמה
- a) Although we've established that לוי can't say "הנחתי לך מקום לגבות"
 - b) Still
 - i) Where before שמעון sold certain ראוּבן נכסי to לוי
 - ii) שמעון had the כח to be מדחי the חוב בעל to בינונית or זיבורית
 - iii) Then
 - (1) So long as שמעון still holds those בינונית or זיבורית
 - (2) שמעון still holds the כח to be מדחי the חוב בעל to the בינונית or זיבורית that
 - (3) "מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו" לוי can say because
 - c) Similarly
 - i) Where
 - (1) הל עיקר שיעבוד is on which לוי buys some of the נכסים
 - (2) שמעון with these נכסים the rest of leaves
 - ii) Then
 - (1) שמעון holds the rest of these נכסים as long as
 - (2) שמעון owns the נכסים that לוי can be מדחי the חוב בעל to the rest of these
 - iii) Because
 - (1) "מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו" לוי can say

(2) And נכסים could have been מדחה the חוב בעל from one part of the נכסים on which the שיעבוד עיקר was חל to another part

d) note that

i) The גמרא at times isn't מדקדק

ii) And

(1) Instead of saying that לוי is טוען that "מה מכר ראשון לשני"

(2) The גמרא instead says that לוי is טוען that הנחתי לך מקום לגבות

7) הקדמה

a) Where שמעון bought part of נכסי ראובן with one שטר and afterwards buys the rest of נכסי ראובן with another שטר

b) Then

i) Based on the תקנה that אין גובין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין

ii) At the point when שמעון had bought part of נכסי ראובן but hadn't yet bought the rest

iii) The שיעבוד עיקר of the חוב בעל of ראובן applied to the נכסים that ראובן still owned

iv) now

(1) Even after שמעון later bought these "נכסים שבאחרונה"

(2) The שיעבוד עיקר continues in the נכסים שבאחרונה even if they're זיבורית

(3) And שמעון can be מדחי the חוב בעל of ראובן to these זיבורית

8) הקדמה

a) רבא says in בבא קמא that

i) Where the נכסים שבאחרונה in the hands of שמעון are עידית

ii) שמעון can still be דוחה the חוב דראובן to בינונית that שמעון had bought earlier from ראובן

iii) Because שמעון can say that

(1) חכמים were מתקן that אין גובין מנכסים משועבדים וכו' for my benefit

(2) תקנה - I don't want the benefit of that תקנה לא ניהא לי

(3) And I want the שיעבוד עיקר to apply to בינונית as if I had bought all of נכסי ראובן at one time

9) הקדמה

a) Where שמעון is קונה all of נכסי ראובן

b) And afterwards לוי buys from שמעון only נכסים to which the שיעבוד עיקר doesn't apply

c) Then

- i) Even if there are no נכסים left in the hands of שמעון
- ii) The בעל חוב of ראובן can't be גובה from לוי
- iii) Because לוי says "להכי טרחי וזביני ארעא דלא חזי לך"

10) גמרא

- a) Where
 - i) ראובן sold all of his נכסים to שמעון with one שטר at one time
 - ii) We've already established that the שיעבוד עיקר שיעבוד continues to rest on the בינונית that שמעון now owns
- b) Then
 - i) first
 - (1) שמעון can still be גובה from ראובן of בעל חוב
 - (2) Because שמעון by his sale of נכסים to לוי can't remove the שיעבוד on his נכסים
 - ii) Second
 - (1) להכי טרחי and מה מכר לוי can't say
 - (2) So
 - (a) רצה מזה גובה רצה מזה גובה
 - (b) לוי can be גובה from either שמעון or בעל חוב

11) תוספות

- a) שאלה
 - i) Where
 - (1) שמעון was קונה the נכסים of ראובן with two separate שטרות at separate times and the נכסים he bought באחרונה were זיבורית
 - (2) And שמעון later sold בינונית to לוי
 - ii) Can לוי say that
 - (1) The שיעבוד עיקר of בעל חוב applies to זיבורית based on אין גובין
 - (2) So based on "להכי טרחי" the בעל חוב can't be גובה from לוי
- b) תשובה
 - i) בעל התוספות and רש"י disagrees on this with רבי
- c) רבי שיטה of
 - i) זיבורית on חל is עיקר שיעבוד לוי can't say that
 - ii) Because שמעון answers that
 - (1) Now that I've sold my בינונית to לוי

- (2) I no longer want the תקנה of גובין אין
- (3) So
- (a) The שיעבוד עיקר applies to בינונית
- (b) And the proper דין is רצה מזה גובה רצה מזה גובה
- d) בעל התוספות and רש"י of שיטה
- i) Since שמעון wouldn't say לא ניהא לי בהאי תקנתא while he owned בינונית
- ii) He also can't say לא ניהא לי after he's sold the בינונית
- iii) So
- (1) The שיעבוד עיקר applies to זיבורית and לוי can say להכי טרחי
- (2) And the proper דין is that לוי בעל חוב can't be גובה from לוי
- e) רבי of שיטה to קשיא
- i) How does it benefit שמעון to say לא ניהא לי in order to permit בעל חוב to be גובה from לוי instead of זיבורית from שמעון
- ii) When
- (1) Presumably שמעון sold to לוי with אחריות
- (2) So
- (a) if לוי בעל חוב is גובה from לוי
- (b) לוי will be חוזר to שמעון for אחריות
- f) מהרש"א of תירוץ
- i) שמעון still prefers to keep the specific שדה he owns even though it's זיבורית
- 12) תוספות of המשך
- a) We'll now analyze other cases where שמעון bought נכסי ראובן with more than one שטר at different times
- b) And we'll explain for each case
- i) Whether the בעל חוב can be גובה from לוי
- ii) And whether the גמרא could have meant רצה מזה גובה רצה מזה גובה to apply also in that case
- c) Part 1
דין	לוי קנה	שמעון קנה באחרונה	שמעון קנה בתחלה	
אינו מן הענין	זיבורית	לא נפקא מינה	לא נפקא מינה	א'
- i) We needn't analyze a case where לוי bought זיבורית
- ii) Because we can assume that בעל חוב will want to be גובה from שמעון anyway
- d) Part 2

	שמעון קנה בתחלה	שמעון קנה באחרונה	לוי קנה	דין
ב'	זיבורית	בינונית	בינונית	רצה גובה מן לוי

- i) Where שמעון bought בתחלה and זיבורית and he sold all the בינונית to לוי
- (1) It's a פשיטות that רצה מזה גובה רצה מזה גובה
- (2) Since
- (a) The עיקר שיעבוד is on בינונית
- (b) And לוי can say neither מה מכר nor להכי טרחי
- e) Part 3

	שמעון קנה בתחלה	שמעון קנה באחרונה	לוי קנה	דין
ב'	זיבורית	בינונית	בינונית	רצה גובה מן לוי
ג' לרש"י	בינונית	זיבורית	בינונית	לא גובה מן לוי
ג' לרבי	"	"	"	רצה גובה מן לוי

- i) Where שמעון bought בתחלה and זיבורית and he sold all the בינונית to לוי
- ii) Which is the היפוך of 'ב' אופן
- (1) For אופן ג' לרש"י and לוי גובה בעל חוב can't be גובה from לוי as in ג' לרש"י
- (a) Since we established in section 11 for רש"י that the עיקר שיעבוד is חל on זיבורית
- (b) Because שמעון can't now say לי בההיא תקנתא
- (c) So לוי can say "להכי טרחי"
- (2) For רבי
- (a) אופן ג' לרבי as in רצה מזה גובה רצה מזה גובה
- (b) Since we established in section 11 for רבי that the עיקר שיעבוד is חל on בינונית
- (c) Because שמעון can now say לי בההיא תקנתא
- (d) So לוי can't say להכי טרחי
- 13) תוספות of המשך

האם מצינו לאוקי שמעתא בב' שטרות	דין	לוי קנה	שמעון קנה באחרונה	שמעון קנה בתחלה	
לא לרש"י דבהפכו באופן ג' לא גובה מן לוי כן לרבי דאף בהפכו באופן ג' גובה מן לוי	רצה גובה מן לוי	בינונית	בינונית	זיבורית	ב'
	לא גובה מן לוי	בינונית	זיבורית	בינונית	ג' לרש"י
	רצה גובה מן לוי	"	"	"	ג' לרבי

- a) For בעל התוספות and רש"י
- i) Now that we've established that
 - (1) where שמעון bought באחרונה זיבורית as in אופן ג' in the table for רש"י
 - (2) לוי גובה from בעל חוב can't be
 - ii) It of course follows that the גמרא of רצה מזה גובה רצה מזה גובה can't apply to that אופן
 - iii) But רש"י and בעל תוספות add that
 - (1) the גמרא also can't apply to אופן ב' even though in fact there the דין is רצה מזה גובה רצה מזה גובה
 - (2) because otherwise the גמרא should have explained that
 - (a) where לוי bought בינונית
 - (b) רצה מזה גובה רצה מזה גובה applies
 - (i) only in אופן ב' where שמעון bought באחרונה
 - (ii) But not in its "היפכו" in אופן ג' where שמעון bought באחרונה זיבורית
- b) But for רבי
- i) Who says that in אופן ג' the דין is also רצה מזה גובה רצה מזה גובה
 - ii) It follows that
 - (1) the גמרא applies where
 - (a) שמעון bought with two שטרות נכסי ראובן at separate times
 - (b) and he bought באחרונה
 - (i) אופן ב' as in בינונית
 - (ii) אופן ג' namely in אופן ב' of היפכו זיבורית
 - (c) And לוי bought בינונית
- 14) מהרש"א as explained by תוספות of המשך
- a) רבי says that the דין of רצה מזה גובה רצה מזה גובה also applies to אופן ד' in the table
 - i) עדיה לוי and עדיה באחרונה and בינונית בתחלה שמעון bought where

- ii) Because apparently there the שיעבוד is חל on עידית of לוי
 b) So that the גמרא could also deal in this case

האם מצינו לאוקי שמעתא בב' שטרות					
	דין	לוי קנה	שמעון קנה באחרונה	שמעון קנה בתחלה	
כן אליבא דרבי	גובה מן לוי	עדיית	עדיית	בינונית	ד'

- c) רבי disagrees with בעל התוספות
 15) בעל התוספות on why מהרש"א disagrees

- a) שאלה
 i) Can we say that בעל התוספות disagrees with רבי
 ii) Because
 (1) If the גמרא means to apply גובה רצה מזה גובה רצה מזה גובה אופן ד' to
 (2) It would have had to explain that גובה רצה מזה גובה רצה applies
 (a) only to ד' אופן
 (b) And not to its היפך that is ה' אופן in the table
 (i) where עדיית לוי bought באחרונה שמעון and בינונית לוי bought
 (ii) And בעל חוב can't be גובה from לוי because there the שיעבוד is חל on בינונית

האם מצינו לאוקי שמעתא בב' שטרות					
	דין	לוי קנה	שמעון קנה באחרונה	שמעון קנה בתחלה	
לא דבהפכו באופן ה' לא גובה מן לוי	גובה מן לוי	עדיית	עדיית	בינונית	ד'
	לא גובה מן לוי	עדיית	בינונית	עדיית	ה'

- b) תשובה
 i) No
 ii) actually בעל התוספות disagrees because
 iii) In fact in ד' אופן the בעל חוב can't be גובה from לוי
 iv) Because
 (1) We established from רבא in קמא that
 (a) While שמעון owned the עדיית he could have been מדחה the בעל חוב based on "אנא בההיא תקנתא לא ניהא לי" בינונית
 (2) And
 (a) Based on מכר מה
 (b) So long as שמעון still has בינונית

(c) שמעון owns בינונית that בעל חוב the מדחה לוי can also be

ד' למסקנא	עידית	עידית	עידית	לא גובה מן לוי
ה'	עידית	בינונית	עידית	לא גובה מן לוי

c) { note that

i) זיבורית and בינונית בעל חוב the מדחה לוי says that מהרש"א

ii) Presumably

(1) דף ח: at בבא קמא in סוגיא because זיבורית mentions מהרש"א

(2) כתובה אשה who takes זיבורית for her also involves an

iii) "שקילו כדיניכו" לוי says רבא that רש"י there who says for

16) מהרש"א as explained by "ומיהו יתכן" at תוספות of המשך

	לוי קנה	שמעון קנה באחרונה	שמעון קנה בתחלה	
ו'	בינונית	בינונית	עידית	גובה מן לוי
ז'	בינונית	עידית	בינונית	גובה מן לוי

a) The רצה מזה גובה רצה מזה גובה דין probably ought to be

i) Both in אופן ו' where

(1) בינונית לוי bought and בינונית באחרונה and עידית בתחלה שמעון bought

(2) Because it's a פשיטות that the עיקר שיעבוד חל on בינונית

ii) And also in its היפכו in אופן ז' where

(1) בינונית לוי bought and עידית באחרונה and בינונית בתחלה שמעון bought

(2) Because

(a) While שמעון owned the עידית he would have been מדחה to בעל חוב by saying אנה בההיא תקנתא לא ניהא לי בינונית

(b) So here too the עיקר שיעבוד חל on בינונית

תוספות ד"ה אבל שבק

דף צב עמוד ב] בד"ה אבל שבק כו' דהכא מייתי בתר הכי ומסתמא מיירי נמי ביתמי
עכ"ל ובפ"ק דב"ק תירצו בע"א דא"ל לכי תיהדר וק"ל:

דף צב:

תוספות ד"ה דינא הוא

בד"ה דינא הוא כו' אית ליה ארעא אחריתי דליכא למימר להעמידה כו' כ"ש קרובים שלא יהיו פסולים משום תרעומת כו' עכ"ל ר"ל דקרובים פסולים בין לזכות ובין לחובה וה"נ כשקיימו השטר של בע"ח יהיה ללוקח תרעומת על ראובן ואין להקשות דאימא דאיירי בדלית ליה ארעא אחריתא וכשיקיימו השטר של בע"ח יעידו את חובתו שלא להעמידה בפני בע"ח של ראובן די"ל דלא שייך הכא שהוא עושה כן כדי להעמידה בפני בע"ח שלא יהיה לזה רשע ולא ישלם כיון דכנגד בע"ח הוא טוען ה"ל כנגד בע"ח אחר לזה רשע וגו' והתם לא איירי שטוען כנגד בע"ח אלא לגבי המערער שאומר דשל אבותי הוא ודו"ק:

- 1) איכא דאמרי according to גמרא
 - a) ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות
 - i) ואתא בעל חוב דראובן וקטריף לה מיני'
 - ii) Then ראובן can act as a בעל דין to deal with and settle with the חוב
 - iii) Because ראובן can say I don't want שמעון to have תרעומת on me
- 2) מהרש"א as explained תוספות
 - a) שאלה
 - i) How does it benefit שמעון that ראובן becomes a בעל דין
 - b) תשובה Possible
 - i) Persons who are קרובים to a בעל דין are פסול to be מעיד either לטובתו or לחובתו
 - ii) Now
 - (1) The עדים who are מקיים the הלואה שטר for the חוב are קרובים to ראובן but not to שמעון
 - (2) So
 - (a) ראובן by becoming a בעל דין is פוסל the עדים because they come to be חובה to his מעיד
 - (b) namely to cause שמעון to have תרעומת on ראובן
 - c) קשיא
 - i) לחובתו that to cause a person to be subject to תרעומת doesn't count as קיימא לן for this purpose
- 3) מהרש"א
 - a) הקדמה
 - i) A person who doesn't pay his חוב is a לזה רשע ולא ישלם

- ii) Assume that
 - (1) In addition to the current בעל חוב that ראובן wants to be מפסיד by being פוסל the בעל חוב for the מלוה with which this בעל חוב
 - (2) ראובן also has another בעל חוב
 - (3) and ראובן has no שדה from which a בעל חוב can be גובה
- b) it follows that
 - i) the עדים that have come to be מקיים the שטר of the current בעל חוב are לחובתו of ראובן
 - ii) since
 - (1) by their עדות they would cause the שדה that ראובן sold to שמעון not to remain in the hands of שמעון
 - (2) so the שדה won't be available for טירפא by the other בעל חוב
 - (3) and ראובן would be לזה רשע ולא ישלם
- c) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות answer that it's in this case that these עדים are לחובת ראובן and that ראובן can be פוסל them
- d) תירוץ
 - i) The very fact that
 - (1) ראובן now wants to be פוסל the עדי קיום
 - (2) Which would cause the current בעל חוב not to be גובה from the שדה of שמעון
 - ii) proves that ראובן isn't מקפיד about לזה רשע ולא ישלם
- e) בבא בתרא in גמרא from a הקדמה
 - i) Where
 - (1) ראובן sells a שדה to שמעון even באחריות
 - (2) And ראובן has no ארעא אחריתא
 - ii) ראובן can't himself be מעיד in favor of שמעון against a מערער on the שדה that שמעון sold to ראובן
 - iii) Because
 - (1) ראובן may be a נוגע בדבר even though he sold באחריות שלא
 - (2) Since
 - (a) ראובן may want to be מעמיד a שדה for the benefit of his בעל חוב
 - (b) In order not to be a לזה רשע ולא ישלם
- f) קשיא
 - i) Presumably

(1) the current מערער is תובע as a חוב

(2) so obviously ראובן isn't concerned about being a ולא ישלם

g) תירוץ

i) The מערער isn't a חוב of ראובן

ii) Instead

(1) The מערער claims שדה זו שלא אבותי

(2) so that ראובן isn't a ולא ישלם against the מערער

בא"ד ואם תאמר ובא"ד ואת"ל

בא"ד ואם תאמר אם כן המוצא שטר שכתוב בו הנפק כו' מ"מ תקשי מדאמר שמואל התם המוצא שטר הקנאה כו' עכ"ל יש לדקדק בדבריהם דטפי בפשיטות ה"ל להקשות מעיקרא מהך דאמר שמואל במוצא שטר הקנאה בין להאי תירוץ דלעיל דלא טענינן מזויף ליתמי וללקוחות ובין להאי תירוץ דהיכא דאתרע בנפילה ניהוש לקיימו בטעות ואמאי יחזיר ובלאו תירוץ כלל נמי תקשי להו בפשיטות מדשמואל אדשמואל דהתם במצא שט"ח קאמר לא יחזיר משום דאין חייב מודה והכא בשטר הקנאה קאמר דיחזיר אף על גב שאין חייב מודה כדמוכח התם דאירי בכה"ג ואל"כ לא תקשי להו נמי ליחוש לזיופי גבי יתמי ולקוחות ויש ליישב דודאי הך דשמואל בשטרי הקנאה משמע להו דאין הלוח שם מדקאמר התם ואי משום שמא כתב ללוה ולא לזה כו' כמ"ש התוספות שם ולכך לא תקשי להו מעיקרא אלא משטר שכתוב בו הנפק להאי תירוץ בתרא דניהוש לקיים הזיוף ואהא כתבו לתרץ כיון דאפילו לפי תירוץ קמא ל"ק לן משטרי הקנאה משום דמשמע דאין הלוח שם הכא נמי איכא לאוקמא הך דשטר שכתוב בו הנפק ולפלוגי בהכי וכתבו עוד א"נ כיון דמקוים כו' דא"נ גבי שטר הנפק לית לן לאוקמא בכה"ג דאין הלוח שם כיון דלא מוכחא כההיא דשטרי הקנאה מכל מקום יש לומר כיון דמקוים דקדקו ביה ב"ד כו' ותו לא מידי וק"ל:

בא"ד ואת"ל דלא טענינן מזויף מ"מ יגבה דהא נקיט שטרא כו' עכ"ל לרב דס"ל מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו מוכח לה אבל לשמואל דס"ל דצריך לקיימו ליכא לאוכוחי מידי דאיכא למימר דלא טענינן ליתמי מזויף אלא פרוע וכך כתבו התוספות בהדיא הוכחה זו לרב ולא לשמואל בפרק קמא דמציעא ע"ש:

1) מהרש"א as explained by תוספות

a) מהלך First

i) מזויף is מקוים that's not שטר a can say לוח a

ii) but

(1) for טוען מזויף isn't בית דין (1) מקוים that's not שטר on a יתומין

(2) because ב"ד doesn't know whether the שטר is מזויף

b) מהלך Second

i) is מזויף ב"ד for טוען מזויף

ii) And it doesn't matter that ב"ד doesn't know whether the שטר is מזויף

2) מהלך to the first ראי'

a) Part 1

i) בבא מציעא in משנה

(1) מצא שטר חוב אם אין בהן אחריות נכסים יחזיר מפני שאין בית דין נפרעין מהן

(2) אם יש בהן אחריות לא יחזיר מפני שב"ד נפרעין מהן

- ii) גמרא
 - (1) שמואל
 - (a) "אין בהן אחריות נכסים יחזיר"
 - (b) follows מאיר ר' who says that a מלוה who has no אחריות נכסים can't be גובה at all
 - (2) שאלה
 - (a) True that ליה will have no הפסד if we return the שטר to the מלוה
 - (b) But why don't we give the שטר to ליה to be צלוחיתו
 - iii) תשובה
 - (1) for שמואל the משנה deals with where מודה אין חייב מודה and is מזויף טוען
 - (2) so the ליה concedes that he doesn't own the נייר of the שטר
- b) Part 2
- i) תוספות
 - (1) קשיא
 - (a) Now that we've proved that the ליה says מזויף
 - (b) We ought to return to מלוה even a אחריות
 - (c) Since
 - (i) If מלוה is later מקיים the שטר he ought to be גובה with it since ליה can no longer say מזויף
 - (ii) And if מלוה isn't מקיים the שטר he won't be able to be גובה with it since ליה will still be מזויף טוען
 - (2) תירוצ'
 - (a) We're חושש that the ליה will die
 - (b) and בית דין will not be מזויף טוען for the יתומים
- c) Part 3
- i) This proves that מהלך א' is correct and בית דין isn't מזויף טוען for יתומים
- 3) ראי' to the פירכא
- a) In fact the second מהלך is correct
 - i) בית דין is מזויף טוען for יתומים
 - ii) so you're right that
 - (1) if we return the שטר to מלוה and he's not מקיים the שטר
 - (2) מלוה won't be גובה from יתומים as well as from ליה
 - b) And here is why the גמרא in בבא מציעא still says לא יחזיר

- i) Part 1
 - (1) A שטר מקוים has no נאמנות לזה to say מזויף on a מקוים
 - (2) And it's a שכן כל that בית דין isn't טוען מזויף for יתומין on a מקוים
- ii) Part 2
 - (1) But where there's a ריעותא דנפילה for the שטר
 - (2) we're חושש that
 - (a) the שטר is in fact מזויף
 - (b) and a later ב"ד will be טועה and will be מקיים the שטר even though it's מזויף
 - (c) So that the מלוה will be able to be כדין של טורף from the יתומים as well as from the לזה himself
- c) Note that
 - i) Although the second מהלך needs to accept this שיטה that because of a ריעותא דנפילה we're חושש that even a שטר מקוים might be מזויף
 - ii) The שיטה is a דוחק and the first מהלך doesn't accept it
- 4) דף טז: בבא מציעא in גמרא
 - a) שמואל
 - i) המוצא שטר הקנאה יחזיר למלוה
- 5) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) אין חייב מודה שטר הקנאה assumes that תוספות deals with where המוצא שטר הקנאה
 - b) קשיא
 - i) Why is it that for שמואל
 - (1) For אין חייב מודה where לא יחזיר we've established that מצא שטר חוב
 - (2) yet for אין חייב מודה where יחזיר is דין the מצא שטר הקנאה
 - c) Note that this קשיא applies both for the first מהלך and the second מהלך
 - i) For the first מהלך the קשיא is
 - (1) For שטר הקנאה we also ought to be חייב that the מלוה will be טורף from מקוים with the שטר while the שטר is still not מקיים
 - ii) For the second מהלך the קשיא is
 - (1) For שטר הקנאה because of ריעותא דנפילה we ought to be חייב that a later ב"ד will be בטעות the שטר even though it's מזויף
 - d) תירוץ
 - i) Although
 - (1) It's correct that the גמרא for שטר הקנאה deals with where אין חייב מודה

- ii) still
 - (1) טוען מזויף and isn't בפנינו לזה
 - (2) And we assume that
 - (a) מזויף שטר were if the
 - (b) טוען מזויף to be לפנינו לזה would have come
- 6) בבא מציעא of the המשך גמרא
 - a) Part 1
 - i) מקוים that's שטר שיש בו הנפק means A
 - b) Part 2
 - i) המוצא שטר שיש בו הנפק יחזיר למלוה
 - ii) Because
 - (1) מזויף it's that חושש we're no longer is שטר a once
 - (2) ריעותא דנפילה a there's where Even
- 7) תוספות of המשך
 - a) קשיא
 - i) קיום for חושש we're not that מהלך is consistent with the first גמרא This
 - ii) ריעותא דנפילה even where there is בטעות But the גמרא is a direct קשיא to the second מהלך that says the opposite
 - b) First תירוץ
 - i) שטר הקנאה for both מהלכים we needed to say Just as for
 - (1) טוען מזויף and isn't בפנינו לוי isn't that the
 - ii) שטר שיש בו הנפק for the second מהלך we need to say The same for
 - (1) טוען מזויף and isn't בפנינו לוי isn't that the
 - iii) Second תירוץ
 - (1) מהלך For the second
 - (a) שטר מזויף a מקיים be בטעות ב"ד that חייש we're
 - (i) ריעותא דנפילה the **after** קיום happens Only where
 - (b) המוצא שטר שיש בו הנפק But in the case of
 - (i) נפילה the קיום happened before
 - (ii) קיום בטעות for חושש we're not that's why And
- 8) דף קעז: at בבא בתרא in גמרא
 - a) The case
 - i) מקוים that wasn't חוב שטר held a מלוה

- ii) Now the מנה למהוה בידי שכיב מרע and says "תנו"
- b) The דין
 - i) The יורשים pay the מנה to the מלוה if the שכיב מרע also says "תנו"
 - (1) Because תנו counts as שטר of the קיום
 - ii) The יורשים don't pay the מנה to the מלוה if the שכיב מרע doesn't say "תנו"
 - iii) Because then the שטר counts as אינו מקיים
- 9) תוספות
 - a) Presumably the גמרא means that
 - i) Since the שטר counts as אינו מקיים
 - ii) ב"ד is טוען מזויף for the יתומים
 - b) This supports the second מהלך that ב"ד is טוען מזויף for יתומים on a שטר that's not מקיים
- 10) מהרש"א
 - a) הקדמה
 - i) "מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו" שמואל says
 - (1) Meaning that
 - (a) שטר שאינו מקיים for a
 - (b) A למהוה is נאמן to say "פרעתי"
 - (c) מזויף טוען that he would have been נאמן to say
 - ii) "מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו" רב says
 - (1) Meaning that
 - (a) שטר שאינו מקיים for a
 - (b) A למהוה isn't נאמן to say "פרעתי"
 - b) Now
 - i) This פרעתי from ראי' ב'א בתרא applies only for רב who says למהוה isn't נאמן to say פרעתי
 - (1) So obviously ב"ד also isn't טוען פרעתי
 - (2) And it must be that ב"ד is טוען מזויף as in the second מהלך
 - ii) But for שמואל who says למהוה is נאמן to say פרעתי
 - (1) It's possible that we're not טוען מזויף for יתומים
 - (2) And that ב"ד is טוען only פרעתי

דף צג:

תוספות ד"ה עד שלא וד"ה מאימת

דף צג עמוד א] בד"ה עד שלא כו' אר"ת ואפילו נתן המעות וכגון כו' וקמ"ל כו' עכ"ל ר"ל דלא ניחא ליה לפרש כפירוש רש"י שלא נתן המעות עדיין דהא פשיטא הוא כיון דלא החזיק וגם לא נתן המעות שיכול לחזור אלא דאיירי בנתן המעות ואף על גב דמעות קונות מן התורה איירי במקום דאין קונין בכספא עד שיכתוב שטר וקמ"ל דמותר לחזור ואפילו מי שפרע ליכא בחזור כה"ג וק"ל:

בד"ה ומאימת הוי כו' וריב"ם מפרש שראובן מכר שדה לשמעון וקנה ממנו קנין גמור כו' עכ"ל ולפי פירוש זה יש לקיים פרש"י לעיל דאיירי שפיר בלא נתן מעות ולא הוה פשיטא בלא החזיק בה כיון דקנה קנין גמור וכ"ה בתוס' פ"ק דב"ק וב"מ וק"ל:

- 1) First הקדמה
 - a) כסף בשטר וחזקה with נקנין are קרקעות
- 2) Second הקדמה
 - a) קונה בכסף is only in a מקום where the מנהג is to be כסף
- 3) Third הקדמה
 - a) Even in a מקום where the מנהג is not to be בכסף
 - b) A person who is חוזר after כסף is שפרע
- 4) גמרא
 - a) רישא
 - i) ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו בה עסיקין וכו'
 - ii) עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו
- 5) רישא on the רש"י
 - a) The גמרא deals with a מקום שקונין בכסף
 - b) The לוקח can be חוזר because there was neither חזקה nor שטר nor כסף
- 6) מהרש"א as explained by תוספות
 - a) קשיא
 - i) Then it's a פשיטות that לוקח can be חוזר even where there were no עסיקין
 - b) תירוץ
 - i) Must be that although there was no חזקה there was כסף in a מקום שאין קונין בכסף
 - ii) And the גמרא teaches that
 - (1) Despite the כסף
 - (2) Because there are עסיקין the לוקח can be חוזר without a שפרע מי

- 7) תוספות ד"ה ומאימת הוי חזקה
- a) ריב"ם
- i) In fact there was a קנין גמור in this case
- ii) When the גמרא here refers to "עד שלא החזיק בה"
- iii) The גמרא means that
- (1) There wasn't an additional גילוי דעת of דייש אמצרי
- (2) And until there is this גילוי דעת the לוקח reserves the right to be חוזר if יצאו עליו עסיקין
- 8) דף יד. at בבא מציעא in תוספות ד"ה עד שלא החזיק בה based on מהרש"א
- a) רש"י to קשיא to answer its מהלך to apply a similar תוספות
- b) As ד"ה עד שלא החזיק בה at בבא מציעא דף יד. תוספות explains in detail

תד"ה איכא דאמרי

בד"ה א"ד אפילו כו' ואף על גב שהיה מחזיר לו לבסוף כשגזלה כדפרישית גבי שלא באחריות כו' עכ"ל לכאורה דאדרבה מהאי טעמא כיון דע"כ משלם לו לבסוף יכול לחזור בו עכשיו דאטרוחי בי דינא ל"ל כדפרש"י מ"מ קאמרי מהאי טעמא אזלינן לאידך גיסא כיון דלית לך הפסד דמשלם לך לא תוכל לחזור כדפי' לעיל גבי שלא באחריות דלמ"ד נמי נמצא שאינו שלו חוזר עליו מ"מ כל זמן שלא טרפוה ממנו אינו יכול לחזור בו הכא גבי אחריות אמדינן דעתיה שאין בדעתו לקנות אלא נכסים משופין כו' ולא ניהא ליה דליקו בדינא ודיינא משא"כ גבי שלא באחריות לעיל דלא גלי דעתיה על נכסים משופין וכיון שאין לו הפסד אינו חוזר כל זמן שלא טרפוה ודו"ק:

1) גמרא

a) רישא

i) ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו בה עסיקין וכו'

ii) שדה the טורף are actually עסיקין "בתחלה" even חוזר can be שמעון

iii) But

(1) החזיק בה שמעון was Once

(2) שדה the טורף were עסיקין when לבסוף even חוזר at all can't be

2) ד"ה משהחזיק בה at סוגיא in our תוספות

a) There's a דאמר in בבא בתרא who says that מאן

i) If a מוכר sold a שדה to a לוקח without אחריות and the לוקח was בה החזיק

ii) Then

(1) Even though the sale was שלא באחריות

(2) If the שדה is מערער of the מוכר and the מערער is טורף שלו the שדה

(3) לוקח can be תובע the מוכר for אחריות as if the מוכר had sold the שדה with אחריות

iii) But

(1) חוזר בתחלה can't be לוקח

(2) Because

(a) טורף is מערער after the מוכר from גובה anyway לוקח has the right to be the שדה

(b) so we prefer to be מטריח the ב"ד later after the טירוף rather than בתחלה

3) גמרא of המשך here

a) סיפא

i) Where the לוקח was באחריות קונה

ii) He can be חוזר from the מקח even בתחלה and even if בה החזיק

- 4) תוספות
- a) Even though we've established for the מאן דאמר in בבא בתרא that
 - b) Where לוקה can recover לבסוף we're not מטריח ב"ד to permit the לוקה to be חוזר בתחלה
 - c) Still
 - i) In the סיפא of the משנה here
 - (1) Where the לוקה specified that he was קונה באחריות and didn't rely for אחריות on the שיטה of the מאן דאמר in בבא בתרא
 - ii) The לוקה can be חוזר even בתחלה
 - iii) Because
 - (1) by saying בהדיא that he was קונה באחריות
 - (a) He was נכסים משופין מכל ערעור דעת מגלה דעת that he wanted only
 - (b) And didn't want דליקו בדינא ודייני
- 5) סיפא to the פירוש - רש"י
- a) The reason that the לוקה באחריות can be חוזר even בתחלה
 - b) Is that
 - i) Since לבסוף he'll recover his אחריות anyway
 - ii) We prefer to be מטריח the ב"ד right from the start rather than בסוף
 - c) Note that this is the reverse of the שיטה of תוספות as we've explained it

תוספות ד"ה תימא הא סליקת וד"ה רבי אומר

בד"ה תימא הא סליקת כו' דין ודברים אין לנו עמך בעשרים וחמשה עכ"ל ר"ל דהשתא לא הוי תקשי לך הא סליקת כו' ומיהו אי הוה תני הכי הוה קשה מאי קמ"ל למתני' כמו שהקשו התוספות לקמן בסיפא ויש ליישב לפירוש ר"ח לקמן דהכא הוה קמ"ל מיהא בהני שני בתרייתא דכ"א נוטלת ע"ה ולאפוקי מדרבי דאליביה נוטלין לפי מעות ולפי זה לקמן גבי בכותבת בעלת ג' שכתבו לא ידע רבי מאי קמ"ל מתני' אין זו קושיא אלא לפירוש ר"ח אבל לפירוש רש"י קמ"ל שפיר בהך אתתא קמייתא דאינה נוטלת רק חמשים ולאפוקי מרבי דהיתה נוטלת כל מנה שלה ודו"ק:

בד"ה רבי אומר כו' הבכור נוטל פי שנים בשבח כו' לכך נוטל כל מה שחלקו משביח אבל הכא משועבדים כו' עכ"ל ק"ק לפירוש ר"ח דאייתי ראייה לפירושו מבכור דנוטל פי שנים בשבח ולא אסיק אדעתיה לחלק בין שבח ובין שיעבוד אמאי לא אייתי ליה ראייה מגופיה דמתני' דהכא דקתני בסיפא בג' שהטילו לכיס דכך הן חולקין דהיינו לפי המעות כדפריך לקמן בשמעתין וכן תירץ רש"י הך סיפא דאיכא לפלוגי בין שבח לשיעבוד ויש ליישב בדוחק דניחא ליה לאקשוויי טפי דרבי אדרבי בהדיא אף על גב דהך סיפא דמתני' דהכא ודאי דאתיא ככ"ע מ"מ אינו מפורש בה דאתיא כרבי ועיין ברי"ף באורך שהסכים לפרש"י ודחה פירוש ר"ח ודו"ק:

ר' נתן היכא "דלא כותבת"	ר' נתן "היכא דכותבת"	רבי אליבא דרש"י חולקין בשוה בשיעבוד	רבי אליבא דר"ח חולקין בשוה לפי מעות
100	33, 33, 33	33,33,33	16,33,50
200		66, 66, 66	33, 66, 100
300		100, 100, 100	50, 100, 150

- 1) ר' נתן of שיטה – גמרא and משנה of רישא
 - a) מי שה' נשוי שלש נשים ומת
 - i) כתובתה של זו מנה ושל זו מאתים ושל זו שלש מאות
 - b) ואין שם אלא מנה
 - i) מנה and each gets 1/3 of a חולקין בשוה
 - ii) Because all three have an equal שיעבוד in the מנה
 - c) היו שם מאתים
 - i) The split is 50, 75 and 75
 - ii) שאלה
 - (1) I understand that the first אשה has no claim to the second מנה
 - (2) But why does she get 50 out of the first מנה instead of 33-1/3
 - iii) תשובה
 - (1) because the second אשה was "כותבת" to the first אשה that she was מסלק מנה from the first מנה נפשה

(2) so

(a) the first אשה

(i) shares the first מנה only with the third אשה

(ii) and takes 50 of the first מנה

(b) the second אשה

(i) shares the other half of the first מנה equally with the third אשה

(ii) so the second אשה and the third אשה each gets 25 out of the first מנה

(c) and the second אשה and the third אשה also share the second מנה equally with each getting 50

iv) קשיא

(1) Since the second אשה was סליקא נפשה from the first מנה

(2) why does she share the rest of the first מנה with the third אשה

v) תירוץ

(1) the second אשה was סליקא נפשה from the first מנה only in favor of the first אשה and not in favor of the third אשה

d) היו שם שלש מאות

i) The split is 50, 100 and 150

ii) Because

(1) the third אשה was מסלק נפשה from the first מנה in favor of both the first אשה and the second אשה

(2) so

(a) the first אשה shares the first מנה only with the second אשה

(b) the second אשה and the third אשה share the second מנה

(c) and the third אשה takes all 100 of the third מנה

2) תוספת

a) קשיא

i) Where היו שם מאתים

ii) I understand the רבותא of the משנה is to teach the דין where an אשה is מסלק נפשה to one אשה and not to another

iii) But

(1) What's the רבותא where היו שם שלש מאות

(2) And the third אשה is מסלק נפשה in favor of both other נשים

3) רבי of שיטה – גמרא and משנה

a) רבי disagrees with ר' נתן and says in each case "חולקין בשוה"

- 4) חולקין בשוה of רש"י on the meaning of בשוה
- a) Each אשה takes $1/3$ of the entire נכסים
 - b) So
 - i) Where there's only a מנה each אשה takes $1/3$ of a מנה
 - ii) where there is 200 each takes $2/3$ מנה
 - iii) where there is 300 each takes one מנה
- 5) חולקין בשוה of רבינו חננאל on the meaning of שיטה
- a) In each case they share לפי מעותיהם
 - b) So that
 - i) the first אשה always gets $1/6$ of all the נכסים
 - ii) The second אשה always gets $2/6$ of all the נכסים
 - iii) The third אשה always gets $3/6$ of all the נכסים
- 6) מהרש"א as explained by תוספות
- a) First הקדמה
 - i) Note that
 - (1) Where no אשה is מסלק נפשה and each אשה takes 33 from the 100 זוז in the first מנה
 - (2) This is the same as saying that each אשה takes 8 from each 25 זוז
 - b) Second הקדמה
 - i) We've noted that the מהלך of the גמרא is that
 - (1) The דין of ר' נתן for שם מאתים
 - (2) applies where מנה ראשונה was מסלק herself from the מנה ראשונה only as against אשה ראשונה
 - c) קשיא
 - i) Why didn't the גמרא use the following מהלך for שם מאתים that's less of a דוחק:
 - (1) the second אשה and the third אשה both agreed to be מסלק נפשייהו from their right each to take 8 out of 25 of the first מנה
 - (2) So that
 - (a) the first אשה takes these extra 16 besides the 33 she takes anyway
 - (b) to give her a total of 50
- 7) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) For the מהלך of the גמרא

- (1) We've established that for **היו שם מאתים**
- (2) the **רבנות** of the **משנה** is to teach the **דין** where an **אשה** is **only** for one of the other **נשים** and not to the other
- (3) So that the **only קשיא** of **תוספות** on the **רבנות** of the **משנה** is only that
- (a) there is no **רבנות** where **שם שלש מאות**
- (b) where the third **אשה** is **נפשה** to both other **נשים**
- ii) But for the proposed **מהלך** of **תוספות**
- (1) We'd have the same **קשיא** also for **היו שם מאתים**
- (2) Namely what is the **חידוש** of the **משנה** where both the second and the third **אשה** are **מסלקי נפשייהו** in favor of the first **אשה**

b) **תירוץ**

i) Review the earlier table

רבי אליבא דר"ח חולקין בשה לפי מעו	רבי אליבא דרש"י חולקין בשה בשיעבוד	ר' נתן "היכא דכותבת"	ר' נתן היכא "דלא כותבת"	
16,33,50	33,33,33		33, 33, 33	100
33, 66, 100	66, 66, 66	50, 75, 75		200
50, 100, 150	100, 100, 100	50, 100, 150		300

ii) For **רבינו חננאל** we could explain that

- (1) Where **היו שם מאתים**
- (a) The **חידוש** of **ר' נתן** is that the **נשים** share s **50,75,75** instead of **33,66,100** for **רבי**
- (2) And that's why
- (a) It's only for **שם שלש מאות** where both **ר' נתן** and **רבי** agree that the split is **50,100** and **150**
- (b) that the earlier **תוספות** asks that there's no **חידוש**

c) Note that

i) If you apply this approach for the **שיטה** of **רש"י** on the meaning of "**חולקין בשה**" for **רבי**

רבי אליבא דר"ח חולקין בשה לפי מעו	רבי אליבא דרש"י חולקין בשה בשיעבוד	ר' נתן "היכא דכותבת"	ר' נתן היכא "דלא כותבת"	
16,33,50	33,33,33		33, 33, 33	100
33, 66, 100	66, 66, 66	50, 75, 75		200
50, 100, 150	100, 100, 100	50, 100, 150		300

ii) there is a **חידוש** in the **משנה** both for **היו שם מאתים** and **היו שם שלש מאות**

iii) namely

- (1) for **היו שם מאתים**

(a) the חידוש is that for ר' נתן the share נשים 50, 75, 75 instead of 66 each for רבי

(2) היו שם שלש מאות

(a) the חידוש is that for ר' נתן the share נשים 50, 100, 150 instead of 100 each for רבי

8) משנה of the סיפא

a) If three persons were מטיל לכיס 100, 200 and 300 to buy סחורה

b) The שבה is shared לפי מעות namely $1/6$ to the first $2/6$ for the second and $3/6$ for the third

9) רש"י

a) קשיא

i) Why is it that for רש"י in the רישא on אשה כתובת the words חולקין בשוה mean they each take a מנה where there's 300

ii) While in the סיפא for לכיס הטילו the שבה is divided לפי מעות

b) תירוץ

i) The דין on the שיעבוד for אשה כתובת is different from the דין of שבה for הטילו לכיס

ii) The פרטים of this תירוץ aren't relevant here

10) ד"ה רבי אומר at תוספות

a) רבינו חננאל

i) שבה is no different than שיעבוד

ii) and in fact

(1) it's because רבינו חננאל proves from a גמרא elsewhere that רבי says for שבה the דין is לפי מעות

(2) that רבינו חננאל says that for רבי in the רישא for אשה כתובת the words חולקין בשוה also mean לפי מעות

11) מהרש"א

a) קשיא

i) why doesn't רבינו חננאל prove directly from our משנה on לכיס ג' שהטילו לכיס that for שבה the דין for כולי עלמא is לפי מעות

ii) Note that in a קשיא to שמואל the גמרא in fact proves from לכיס ג' שהטילו לכיס in our משנה that the שבה goes לפי מעות

b) תירוץ

i) Our משנה on לכיס ג' שהטילו לכיס

(1) although it implies that שבה is לפי מעות for כולי עלמא

(2) doesn't say outright that רבי agrees

- ii) that's why רבינו חננאל prefers a proof from elsewhere where רבי himself says שבה לפי מעות

דף צג:

תוספות ד"ה מאי לאו בשור לחרישה וד"ה מאי לאו פחתו

[דף צג עמוד ב] בד"ה מאי לאו בשור לחרישה ועומד לטביחה איירי מכח קושיא כו' עכ"ל דאל"כ טפי ה"ל לאוקמא מסתמא בשור לחרישה ועומד לחרישה דהכי מפרשי מלתיה דשמואל לרבה וק"ל:

בד"ה מאי לאו פחתו כו' לחרישה ועומד לטביחה איירי כו' ותיובתא דרב המנונא עכ"ל נראה דלא ניתא להו לפרש כפרש"י דלשמואל פריך אפילו לרבה ואיירי מסתמא אף בשור לחרישה ועומד לחרישה דא"כ ה"ל למירמי הך מתני' דקתני חולקין לפי מעותיו אברייתא דלעיל דקתני בהדיא השכר לאמצע כשמואל אבל השתא הך מקשה ס"ל דאיכא לאוקמא מתני' בשור לחרישה ועומד לטביחה וברייתא בשור לחרישה ועומד לחרישה ולא קשה ממתני' אלא לרב המנונא דאין סברא לאוקמא לרב המנונא לטביחה ועומד לטביחה דאם כן מאי קמ"ל ומיהו המקשה דלעיל דבעי לפרש הברייתא דלעיל בשור לחרישה ועומד לטביחה ומכח קושיא מדקתני סיפא הא דלא רמי מתני' אברייתא ע"כ דס"ל דאיכא לאוקמא מתני' לטביחה ועומד לטביחה ולא פשיטא הוא וק"ל לפי זה דא"כ אדקשיא ליפלוג בדידיה לרבה תקשי ליה לרב המנונא נמי ליתני אבל בשור לטביחה ועומד לטביחה זה נוטל לפי מעותיו כו' ויש ליישב ודו"ק:

1) First הקדמה

a) שאלה

- i) If two persons put different amounts in a כיס to buy one שור
- ii) Is it more מסתבר that לאמצע or is it more מסתבר that the שכר is מעות

b) תשובה

- i) For שור לחרישה ועומד לחרישה
(1) It's more מסתבר that שכר לאמצע
- ii) For שור לחרישה ועומד לטביחה
(1) It's equally possible that שכר לפי מעות or שכר לאמצע
- iii) For שור לטביחה ועומד לטביחה
(1) It's more מסתבר that שכר לפי מעות

2) Second הקדמה

a) Where "זה קנה בשלו וזה בשלו"

b) Namely where one person buys שוורים for 200 and the other buys שוורים for 100

c) לפי מעותיו is the שכר מסתבר that it's

3) גמרא

- a) לאמצע is שכר the שור where two persons buy one שמואל says that
 b) רבה and רב המנונא disagree on the שיטה of שמואל as in this table:

שור להרישה ועומד לטיחה	שור להרישה ועומד לטיחה	שור להרישה ועומד להרישה	
לפי מעותיו	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רבה
לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רב המנונא

4) ברייתא

a) רישא

- i) לאמצע is שכר the שור Where two persons buy one

b) סיפא

- i) לפי מעותיו is שכר the לקח זה בשלו וזה בשלו Where

5) מהרש"א and תוספות as explained by גמרא

a) רבה to קשיא

- i) Assume that the רישא of the ברייתא that שור להרישה deals with השכר לאמצע ועומד לטיחה

לטיחה ועומד לטיחה	להרישה ועומד לטיחה	להרישה ועומד להרישה	
כ"ש דלפי מעותיו	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רבה
לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רב המנונא
לפי מעותיו	השכר לאמצע		רישא דברייתא למקשן

- ii) רבה to קשיא This is a

b) תירוצ

- i) שור להרישה ועומד להרישה רישא deals with

- ii) רבה the same as לפי מעותיו is שכר the שור להרישה ועומד לטיחה But for

לטיחה ועומד לטיחה	להרישה ועומד לטיחה	להרישה ועומד להרישה	
לפי מעותיו	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רבה
לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רב המנונא
לפי מעותיו	השכר לאמצע		רישא דברייתא למקשן
	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רישא דברייתא לתרצן

c) "לפלוג וליתני בדידה" – תרצן to קשיא

- i) לפי מעותיו is שכר the שור להרישה ועומד לטיחה If the ברייתא says for

ii) Then

(1) why does the ברייתא need to refer to לפי מעותיו is שכר the לקח זה בשלו וזה בשלו to find a case where

(2) even שור להרישה ועומד לטיחה for לפי מעותיו סיפא could have said where they bought only one שור

d) The final תירוצ of the תרצן isn't relevant

- 6) מהרש"א as explained by תוספות
- a) קשיא
- i) What basis did the מקשן have
- (1) to assume that the רישא deals with לטביחה ועומד
- (2) and to ask a קשיא to רבה built on this assumption
- b) תירוץ
- i) מקשן made this assumption to avoid the קשיא of בדידה וליתני
- 7) מהרש"א
- a) Why didn't the גמרא ask this קשיא to רב המנונא:
- i) to find a case where the שכר is לפי מעותיו
- ii) why does the ברייתא need a new case where בשלו וזה בשלו
- iii) when the סיפא could have said the שכר is לפי מעותיו
- (1) for לטביחה ועומד לטביחה even where they bought only one שור
- (2) Where even רב המנונא agrees that the שכר is לפי מעותיו
- b) תירוץ
- i) It's a פשיטות that the שכר is לפי מעותיו for לטביחה ועומד לטביחה
- ii) And the ברייתא doesn't need to teach this דין
- 8) משנה
- a) ג' שהטילו לכיס פחתו או הותירו כך הן חולקין
- b) Meaning each shares לפי מעותיו in both שכר and הפסד
- 9) גמרא
- a) This is a קשיא to שמואל
- 10) גמרא of the קשיא of ביאור – רש"י
- a) Presumably the משנה refers even to שור להרישה ועומד להרישה
- b) So the משנה is a קשיא to שמואל both for רבה and for רב המנונא

	לטביחה ועומד לטביחה	להרישה ועומד לטביחה	להרישה ועומד להרישה	
	כ"ש דלפי מעותיו	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רבה
	לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רב המנונא
		לפי מעותיו	השכר לאמצע	רישא דברייתא לתרצן
וקשיא בין לרבה בין לרב המנונא		כ"ש לפי מעותיו	לפי מעותיו	משנה לרש"י

- 11) ד"ה מאי לאו פחתו at תוספות
- a) שור להרישה ועומד לטביחה משנה disagrees with רש"י and תוספות
- b) so the משנה is a קשיא only to רב המנונא

	לטהיחה ועומד לטהיחה	להרישה ועומד לטהיחה	להרישה ועומד להרישה	
	כ"ש דלפי מעותיו	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רבה
	לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רב המנונא
		לפי מעותיו	השכר לאמצע	רישא דברייתא לתרצן
וקשיא בין לרבה בין לרב המנונא		לפי מעותיו	לפי מעותיו	משנה לרש"י
וקשיא לרב המנונא		לפי מעותיו	השכר לאמצע	משנה לתוספות

מהרש"א 12)

a) שאלה

- i) Why does רש"י disagree with תוספות and assume the משנה says לפי מעותיו only for שור להרישה ועומד לטהיחה
- ii) So that the משנה is a קשיא only to רב המנונא

b) תשובה

- i) Because for רש"י the משנה is סותר the ברייתא as understood by the תרצן

	לטהיחה ועומד לטהיחה	להרישה ועומד לטהיחה	להרישה ועומד להרישה	
	כ"ש דלפי מעותיו	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רבה
	לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רב המנונא
		לפי מעותיו	השכר לאמצע	רישא דברייתא לתרצן
משנה וברייתא סתרי אהדדי		לפי מעותיו	לפי מעותיו	משנה לרש"י
משנה וברייתא לא סתרי אהדדי		לפי מעותיו	השכר לאמצע	משנה לתוספות

c) קשיא

- i) Why not answer that רב המנונא says לפי מעותיו only for שור לטהיחה ועומד לטהיחה
- ii) The result would be that

	לטהיחה ועומד לטהיחה	להרישה ועומד לטהיחה	להרישה ועומד להרישה	
	כ"ש דלפי מעותיו	לפי מעותיו	השכר לאמצע	רבה
	לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רב המנונא
	לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	רישא דברייתא למקשן
		לפי מעותיו	השכר לאמצע	רישא דברייתא לתרצן
		לפי מעותיו	לפי מעותיו	משנה לרש"י
		לפי מעותיו	השכר לאמצע	משנה לתוספות
ולא תיקשי כלום בין לרבה בין לרב המנונא ולא סתרי משנה לברייתא	לפי מעותיו	השכר לאמצע	השכר לאמצע	קושיות מהרש"א ליתרצני למשנה ככה

d) תירוץ

- i) Then רב המנונא would teach no חידוש
- ii) Because he'd say the same as the משנה

e) קשיא

- i) See the next table on the שיטה of the מקשן on the רישא of the ברייתא as we've explained earlier:

למקשן	לפי מעותיו	למקשן	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו

- ii) Note that for the מקשן there's a סתירה between the משנה and the ברייתא

f) תירוק

- i) Must be

- (1) that the מקשן says the משנה teaches לפי מעותיו only for שור לטביחה ועומד לטביחה

למקשן	לפי מעותיו	למקשן	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו
לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו	לפי מעותיו

g) קשיא

- i) We established earlier that to say לפי מעותיו for שור לטביחה ועומד לטביחה is a פשיטות
- ii) So that it's not מסתבר that the משנה would need to teach this דין

סוגיא דבן ננס ורבנן לשון מהרש"א

בד"ה מי שהיה נשוי כו' דה"א דהתם הוא דאין נשבעת ראשונה לשלישית כו' אבל אם היתה נשבעת אותה שלישית כו' עכ"ל מיהו לכאורה קשה דמדבן ננס נשמע דשבועה לא' שבועה לק' אף על גב דשלישית נשבעת ראשונה אינה נשבעת אלא פ"א לשניהם ויש ליישב דה"א קושטא לבן ננס דבהא נמי פליג וס"ל דראשונה נשבעת נמי לשלישית כיון שגם היא נשבעת ודו"ק:

[דף צד עמוד א] בד"ה שנמצאת כו' כפי' ר"ח דאפילו לא נמצאת פליגי כו' כגון שנמצאת כו' ומש"ה נשבעת אפילו לא נמצאת כו' עכ"ל ר"ל בנמצאת פליגי בפשיטות ת"ק סבר מה שגבה לא גבה ובן ננס סבר דגבה אבל בלא נמצאת פליגי לענין שבועה וק"ל:

בא"ד והכא בחיישינן שמא תכסיף כו' ואור"ת דמשביעין כו' וא"ת אם כן נשביע כל בע"ח כו' עכ"ל מה שפירש מהרש"ל בזה דסד"א ודאי דכן הוא שזה לשון שכתבו התוס' לפי שיראה שמא תמצא כו' לא יפול רק לפירוש ר"ח גם הקושיא שהקשו התוס' לקמן וא"ת לרבנן נמי תהא האחרונה צריכה שבועה כו' קשה גם לפי אוקימתא קמייתא דפליגי במה שגבה אם גבה אם לא אך מ"ש מהרש"ל דמה שהביאו התוס' פירוש ר"ת דמשביעין כו' אם התפיסה צררי כו' היינו לפירוש ר"ח א"א לומר כן דלפרש"י נמי לא שייכא שבועה אלא משום שמא התפיסה צררי ובין לפירוש ר"ח ובין לפרש"י טעמא דהא מלתא דאם לא נשביעה תהיה סבורה דודאי דלא תיקום ארעא בידה אבל בשנשביעה תסבור דתיקום ארעא בידה ולא תכסיף וה"ה דמצי לפרש בין לפירוש רש"י בין לפירוש ר"ח כדי שתפרש אם נתנה שובר כדאמרינן בערכין לרבא ולא שייך נמי הכא להשביעה שלא גבתה יותר ושלא זלזלה במכירה דהיינו דוקא במכרה שלא בב"ד כמ"ש התוספות בפרק אלמנה אבל הכא הא לא מכרה שלא בב"ד אלא גבתה לעצמה בב"ד כדאמרינן שלא תחוש להשביח גם מ"ש מהרש"ל דמש"ה פריך לפירושו א"כ בע"ח נמי הבא ליפרע כו' כדלקמן ולא ס"ל כאביי קשישא אבל מ"מ נשביע אותו משום שמא יכסיף כו' עכ"ל דברים דחוקים הם לומר שהתוס' סמכו כאן על תירוצם לקמן לפי' הקונטרס ואין זה אלא דברי נביאות בדברי התוס' אבל דבריהם נכונים בפשיטות דרצו לומר דכל בע"ח גם אם הלוח קיים ולא טען השבע לי דלא פרעתיך נשביענו דניחוש שמא יכסיף כו' כדאמרינן הכא דהב"ד משביעין אותה משום צררי דשמא תכסיף ותו לא מידי ודו"ק:

בא"ד ואם תאמר למאן דלית ליה דאביי קשישא היכי מפרש הנפרעת מנכסי יתומים כו' עכ"ל לכאורה זו הקושיא אין לה מקום כאן אלא לקמן דמשני ת"ק לית ליה דאביי קשישא כו' ה"ל להקשות כן בפשיטות דהיכי מפרש הנפרעת כו' ונראה דודאי להאי אוקימתא דלקמן דפליגי ת"ק ובן ננס בדאביי קשישא איכא למימר דההיא דנפרעת מנכסי יתומים כו' אתיא כבן ננס דאית ליה דאביי קשישא ולהכי לא תקשי להו אלא להנך אוקימתא קמייתא דלא פליגי בדאביי קשישא אלא בקדם וגבה או בשמא תכסיף וכולי עלמא לית ליה דאביי קשישא כפירוש הקונטרס דבהא לא פליגי היכי מפרש ההיא דנפרעת כו' ולא תקשי להו נמי לקמן בדיבור זה להך אוקימתא דלקמן דאי נמי כבן ננס

אתיא הא דאביי קשישא מכל מקום תקשי מדאביי קשישא מהא דקאמר ואצ"ל קטנים דמשמע דגובין מהן בשבועה למאן דאמר דאין נזקקין לנכסי יתומים קטנים אלא אם כן כו' דאיכא למימר להך אוקימתא כיון דאתיא כבן ננס אימא דבכולה מלתא פליגי דלבן ננס בגדולים בעי שבועה ובקטנים נמי גובין מיהת בשבועה ולרבנן בגדולים לא בעי שבועה ובקטנים אין נזקקין כלל אבל להנך תרתיה אוקימתי קמייתא דלא פליגי ת"ק ובן ננס בדאביי קשישא כלל וכולי עלמא לית להו הא דאביי קשישא בהא דגדולים בעו שבועה וא"כ תקשי להו שפיר מיהת מדאביי קשישא שגובין מקטנים ממתני' דנפרעת כו' דכיון דבגדולים לכ"ע לית להו דאביי קשישא ליכא לאוקמא הך דנפרעת כו' אלא בקטנים ואהא תרצו לקמן דלמ"ד אין נזקקין צ"ל דלית ליה אלא הך אוקימתא בתרייתא דפליגי בדאביי קשישא בתרתיה בין בגדולים ובין בקטנים והך דנפרעת כבן ננס אתיא וכמ"ש מהרש"ל בתרוצם לקמן בסוף הדיבור ותו לא מידי ודו"ק:

בא"ד שלא נטעה לומר בגרושה כו' עכ"ל אבל השתא דקתני בגיטין אלמנה ולא נישחוש לה משום חינא אית לן לאוקמא הך דהכותב נמי באלמנה דוקא דנזקקין לכתובה משום מזוני וק"ל:

סוגיא דבן ננס ורבנן חלק א'

- 1) משנה
 - a) מי שהי' נשוי ד' נשים ומת
 - b) רבנן
 - i) הראשונה קודמת לשני' וכו'
 - ii) הראשונה נשבעת לשני' ושני' לשלישית ושלישית לרביעית והרביעית נפרעת שלא בשבועה
 - c) בן ננס
 - i) שבועה also needs to make a רביעית
- 2) תוספות ד"ה מי שהי' נשוי
 - a) קשיא
 - i) To set out the מחלוקת of בן ננס and רבנן why does the משנה need a case of ד' נשים
 - ii) A case of two נשים would be enough to teach that
 - (1) For רבנן the אשה אחרונה doesn't need to make a שבועה
 - (2) for בן ננס the אשה אחרונה also needs to make a שבועה
 - b) תירוץ
 - i) The גמרא later says that the משנה also teaches that "שבועה לאחד שבועה למאה"
 - ii) Namely that
 - (1) it's enough that ראשונה makes a direct שבועה only to שני'
 - (a) And this שבועה indirectly benefits שלישיית and רביעית
 - (b) the same as if ראשונה made a שבועה directly to שלישיית and רביעית
 - (2) and the direct שבועה that שני' makes to שלישיית also indirectly benefits רביעית
 - (a) the same as if שני' made a שבועה directly to רביעית
 - iii) Two נשים aren't enough to teach that שבועה לאחד שבועה למאה
 - (1) Since
 - (a) ראשונה makes a direct שבועה to שני'
 - (b) And there is no other אשה who gets the indirect benefit of this שבועה
 - c) קשיא
 - i) But three נשים are enough to teach שבועה לאחד שבועה למאה
 - ii) Because

(1) The משנה would say that

(a) שני' to נשבעת ראשונה is

(b) And ראשונה doesn't also need to be נשבעת directly to שלישיית

d) תירוץ

i) הקדמה

(1) We've established from the משנה for רבנן that the fourth and last אשה makes no שבועה

(2) It follows that where there are only three נשים the third makes no שבועה

ii) now

(1) If the משנה dealt with only three נשים we might בטעות have thought for רבנן that

(a) the reason that ראשונה needn't make a שבועה to שלישיית

(b) Is that

(i) According to רבנן

(ii) herself שלישיית makes no שבועה

(iii) and that's why רבנן aren't מחמיר that ראשונה must also make a שבועה to שלישיית

iii) But

(1) Once the משנה deals with where there are four נשים

(2) So that even רבנן hold that שלישיית needs to make a שבועה to רביעית

(3) The fact that ראשונה still doesn't make a שבועה directly to שלישיית proves the general rule that שבועה לאחד שבועה למאה

3) מהרש"א

a) קשיא

i) תוספות has explained why in a case of three נשים we can't derive from רבנן that שבועה לאחד שבועה למאה

ii) But we still have this קשיא

(1) From a case of three נשים we can prove from בן ננס that שבועה לאחד שבועה למאה

(2) Since בן ננס says that

(a) The last אשה – רביעית in the משנה – needs to make a שבועה

(b) So

(i) Were the משנה to deal with where there are only three נשים

(ii) The third אשה would then be אחרונה and would need to make a שבועה

(iii) And the משנה would teach that

1. Although שלישיית needs to make a שבועה
2. still ראשונה doesn't need to make a שבועה directly to שלישיית

b) תירוץ

i) Part 1

(1) Unlike רבנן who set out which אשה is נשבעת to which אשה

(2) נשבעת אשה each אשה is נשבעת בן ננס doesn't say to which אשה

ii) Part 2

(1) It follows that we can't derive שבועה לאחד שבועה למאה from בן ננס

(2) Because

(a) It's possible that שבועה למאה isn't שבועה לאחד

(b) And in fact each earlier אשה must be נשבעת directly to each later אשה

סוגיא דבן ננס ורבנן חלק ב'

- 1) משנה
 - a) מי שה' נשוי ד' נשים ומת
 - b) רבנן
 - i) הראשונה קודמת לשני' וכו'
 - ii) הראשונה נשבעת לשני' ושני' לשלישית ושלישית לרביעית והרביעית נפרעת שלא בשבועה
 - c) בן ננס
 - i) שבועה also needs to make a רביעית
- 2) גמרא
 - a) קשיא
 - i) We understand the שיטה of רבנן that
 - (1) the first three נשים need to make a שבועה to the later נשים
 - (2) because the later נשים would receive nothing if earlier נשים take all the נכסים that are available
 - ii) But
 - (1) Since there's enough נכסים to cover even רביעית who is the last אשה
 - (2) We have these two קושיות for בן ננס
 - (a) why does רביעית needs to make a שבועה
 - (b) and to whom does רביעית make the שבועה
- 3) ד"ה מי שה' at תוספות by רש"י as explained for שמואל of תירוז
 - a) חלק א'
 - i) Of the four נשים in the משנה
 - (1) ראשונה is a חוב מוקדמת relative to all three other נשים
 - (2) שני' is a חוב מוקדמת relative to שלישית and רביעית
 - (3) שלישית is a חוב מוקדמת relative to רביעית
 - b) חלק ב'
 - i) The משנה deals with where it's known that
 - (1) the שדה that of one of the first three נשים took for her כתובה – for example the שדה that שלישית took for her כתובה
 - (2) is שלו and שלישית will lose this שדה in the end
 - ii) It follows that
 - (1) the final שדה that רביעית is taking

- (2) is the only שדה which שלישיית might recover as a בעלת חוב מוקדמת
- c) חלק ג'
- i) The בעל חוב מאוחר שגבה מה שגבה גבה" between רבנן and בן ננס is whether "מה שגבה גבה say רבנן (1) מה שגבה לא גבה says בן ננס (2)
- d) חלק ד'
- i) Since בעל חוב מאוחר מה שגבה גבה בן ננס says that (1) Once רביעית takes the final שדה (2) שלישיית won't be able to recover her loss from the final שדה
- ii) That's why שלישיית can insist on a שבועה by רביעית to get רביעית to be פורש and not to be גובה the final שדה
- e) חלק ה'
- i) Since בעל חוב מאוחר מה שגבה לא גבה רבנן say that (1) Even after רביעית takes the final שדה (2) שלישיית will be able to recover her loss from the final שדה
- ii) That's why שלישיית can't insist on a שבועה by רביעית to get רביעית to be פורש
- 4) רבינו חננאל as understood by שמואל of תירוץ – תוספות
- a) שמואל רש"י of ביאור agrees with רבינו חננאל
- b) Except that רבינו חננאל says that
- i) שאינו שלו is שדה שלישיית doesn't **know** that her שדה שלישיית
- ii) שאינו שלו is שדה שלישיית is only חוששת that her שדה שלישיית
- 5) רש"י as understood by – שמא תכסיף – רב נחמן אמר ר' אבהו of תירוץ – תוספות
- a) Part 1
- i) בעל חוב מאוחר מה שגבה לא גבה רבנן and בן ננס agree that
- b) Part 2
- i) רש"י according to שמואל for The same as
- ii) נמצאת שאינו is שלישיית שדה of משנה deals with where it's known that the שדה שלישיית is שלו and that שלישיית will lose this שדה in the end
- iii) but
- (1) since בן ננס agrees that מה שגבה לא גבה
- (2) For בן ננס also
- (a) שלישיית will be able to recover her loss from the final שדה
- (b) So שלישיית can't insist on a שבועה by רביעית to get רביעית to be פורש

- c) Part 3
 - i) Instead the reason that רביעיית is נשבעת is that
 - (1) מושבעת that she's not being מושבעת "כיון שהיא [רביעיית] רואה" חושש ב"ד
 - (2) רביעיית will assume that this is because
 - (a) שדה שלישיית loses her שדה
 - (b) מה שגבה לא גבה because שלישיית to שדה רביעיית will lose her שדה
 - (3) And רביעיית will be מכסיף her שדה and neglect it
 - ii) So it's דין בית that requires a שבועה
 - (1) To make רביעיית mistakenly think that the דין is גבה מה and that she'll keep her שדה
 - (2) And to make her not want to be מכסיף the שדה
 - d) Note that for this שיטה
 - i) our purpose in having רביעיית make a שבועה isn't to make רביעיית be פורש
 - ii) but is the reverse: to make her confident about her ownership
- 6) מהרש"ל as understood by רב נחמן אמר ר' אבהו in רבינו חננאל of שיטה – תוספות
- a) Part 1
 - i) בעל חוב מאוחר מה שגבה לא גבה and בן ננס both agree that רבנן
 - b) Part 2
 - i) רבינו חננאל according to שמואל as for the same
 - ii) שאינו שלו is שדה שלישיית that it's not known where משנה deals with
 - iii) שאינו שלו may be שדות that one of the "חששא בעלמא" רביעיית has only
 - c) Part 3
 - (1) since בן ננס agrees that מה שגבה לא גבה
 - (2) For בן ננס also
 - (a) שדה שלישיית will be able to recover her loss from the final שדה
 - (b) So רביעיית can't insist on a שבועה by רביעיית to get רביעיית to be פורש
 - d) Part 4
 - i) It's דין בית that is מצריך a שבועה so that רביעיית not be מכסיף the שדה because of her חששא בעלמא
 - e) Part 5
 - i) מהרש"ל adds that
 - (1) since

- (a) we're concerned that רביעית might be תכסיף even though she has only a חששא בעלמא
- (b) it's not מסתבר that
 - (i) by requiring רביעית to make a שבועה
 - (ii) She'd no longer have this חששא בעלמא and she won't be מכסיף the שדה
- (2) Instead
 - (a) the purpose of the שבועה is similar to what we said for שמואל
 - (b) namely to make רביעית be פורש
- 7) מהרש"א as understood by רב נחמן אמר ר' אבהו in רבינו חננאל of שיטה – תוספות
 - a) מהרש"א agrees with מהרש"ל except that מהרש"א says that
 - i) For רב נחמן אמר ר' אבהו
 - ii) It's still possible to say that
 - (1) Even though רביעית can be מכסיפה even if she has only a חששא בעלמא
 - (2) The purpose of the שבועה is the same as for שמואל
 - (3) Namely to motivate רביעית to lose this חשש and not to be מכסיף the שדה
- 8) בקיצור
 - a) For שמואל
 - i) Both for רש"י and רבינו חננאל
 - ii) פורש her רביעית to make משביע שלישי
 - b) For רביעית is to שבועה for רש"י according to ר' נחמן אמר ר' אבהו to make רביעית think that she'll keep the שדה and isn't שתפרוש כדי
 - c) For רביעית is to שבועה for רש"ל according to ר' נחמן אמר ר' אבהו the purpose of the שבועה
 - d) For רביעית is to שבועה for מהרש"א according to ר' נחמן אמר ר' אבהו the purpose of the שבועה for רביעית is to make רביעית think that she'll keep the שדה and isn't שתפרוש כדי
- 9) תוספות of המשך
 - a) שאלה
 - i) To what facts must רביעית be נשבעת
 - b) רבינו תם by תשובה
 - i) That לא התפיסה צררי
 - ii) Namely that בעל didn't pay her כתובה while she was alive
- 10) מהרש"ל

- a) This applies only to those שיטות that say the purpose of the שבועה is שתפרוש כדי
- b) Since if רביעית is מודה that התפיסה צררי she will of course be פורש

11) מהרש"א

- a) Even for the שיטות that say the purpose of the שבועה here isn't שתפרוש כדי
 - i) The actual שבועה that she makes is the standard שבועה that she received no שובר צררי and that she wrote no שובר
- b) note by the way that
 - i) although
 - (1) where אלמנה sells דין לבית חוץ לתומים נכסי for her כתובה
 - (2) we're משביע the אשה that she didn't sell the נכסים for too low a price
 - ii) Still
 - (1) That שבועה can't apply to our case
 - (2) where there is no דין לבית חוץ מכירה
 - (3) because
 - (a) our גמרא is חושש that she not be מכסיף her שדה
 - (b) so it's obvious that she's גובה the שדה through דין בית to keep the שדה for herself and not to sell it

12) תוספות of המשך

- a) רב נחמן אמר ר' אבהו to רבינו תם of קשיא
 - i) For בן ננס who says that
 - (1) שבועה needs רביעית
 - (2) because she might be מכסיף because of her בעלמא חשש that she might lose her שדה to a person who's טורף the שדה
 - ii) Why don't we require a שבועה of every חוב בעל because
 - (1) otherwise he might be מכסיף out of a חשש that he might lose the שדה to a בעל חוב מוקדם

13) מהרש"ל

- a) It's מסתבר that this קשיא applies
 - i) for the שיטות that say for ר' אבהו אמר רב נחמן that the purpose of the שבועה for רביעית is to make the רביעית be פורש and not be מכסיף
 - ii) Because then רבינו תם can ask that for בעל חוב too we ought to be משביעין אותו to be פורש and not to be מכסיף
- b) It's not מסתבר that this קשיא applies
 - i) For the שיטות that say for ר' אבהו אמר רב נחמן that the purpose of the שבועה is

- (1) to give רביעית confidence that she'll not lose her שדה
- (2) And thereby motivate her not to be מכסיף
- ii) Because it's not מסתבר that תם רבינו would ask that a שבועה will give confidence to a בעל חוב that he'll not lose his שדה

14) מהרש"א

- a) Disagrees with מהרש"ל
- b) it is מסתבר for תם רבינו to ask that a שבועה will give confidence to a בעל חוב that he'll not lose his שדה

15) מהרש"ל of המשך

- a) First הקדמה
 - i) Any לזה who says דלא פרעתוך אישתבע לי can force his בעל חוב to make a שבועה
- b) Second הקדמה
 - i) יתומים גדולים גובה from אביי קשישא says in our סוגיא that a שבועה is needed to be גובה from יתומים קטנים as well as from יתומים קטנים
 - ii) There are מאן דאמרי who disagree with אביי קשישא and say that
 - (1) there can be no גביי from יתומים קטנים even with a שבועה
 - (2) and no שבועה is needed to be גובה from יתומים גדולים
- c) תוספות of קשיא to the קשיא
 - i) Why does תוספות ask that we ought to require a שבועה from the בעל חוב
 - ii) when
 - (1) If the בעל חוב is טורף from the לזה himself
 - (a) The לזה can anyway say אישתבע לי דלא פרעתוך
 - (2) If the בעל חוב is טורף from יתומים קטנים
 - (a) Then it must be that תוספות is dealing with the שיטה of אביי קשישא
 - (b) And for that שיטה the בעל חוב needs a שבועה
 - (3) If the בעל חוב is טורף from יתומים גדולים
 - (a) אביי קשישא says the בעל חוב needs to make a שבועה anyway
- d) תירוץ
 - i) קשיא asks its תוספות
 - (1) where a בעל חוב is גובה from יתומים גדולים
 - (2) For the מאן דאמר who disagrees with אביי קשישא and says no שבועה is needed to be גובה from יתומים גדולים

16) מהרש"א

- a) מהרש"ל of קשיא to the קשיא

- i) מהרש"ל should have answered that
 - (1) תוספות deals with where the בעל חוב is גובה from the לווה and the לווה doesn't say אישתבע לי דלא פרעתידך
 - (2) And תוספות asks that we ought to protect a possible מוקדם חוב בעל חוב from הכספה
- b) מהרש"ל to the תירוץ of קשיא
 - i) תוספות applies the תירוץ of מהרש"ל to answer another קשיא that תוספות asks at a later point
 - ii) And it's not מסתבר that תוספות relies on this תירוץ to support the קשיא that תוספות ask now

סוגיא דבן ננס ורבנן חלק ג'

- 1) Refer to the prior דיבור on the שיטות of שמואל and אבהו ר' אמר ר' on the מחלוקת of משנה and בן ננס in the משנה
- 2) Refer to the שיטה of אביי on the מחלוקת of רבנן and בן ננס in the משנה
 - a) אביי קשישא says that
 - i) A person needs a שבועה to be גובה from יתומים גדולים
 - ii) And it's a כל שכן that he needs a שבועה to be גובה from יתומים קטנים
 - b) The משנה deals with יתמי בעל גדולים
 - c) אביי קשישא agrees with בן ננס
 - i) It follows that
 - (1) The first three נשים are נשבעין
 - (a) to the later נשים because there might not be enough נכסים left for the later נשים
 - (b) and also to יתמי בעל because of the rule of אביי קשישא
 - (2) רביעית
 - (a) Although there is no later אשה who needs to be גובה נכסים and to whom a שבועה would be appropriate
 - (b) Still needs a שבועה to יתמי בעל because of the rule of אביי קשישא
 - d) רבנן disagree with אביי קשישא and say no שבועה is needed to be גובה from יתומים גדולים
 - i) It follows that
 - (1) The first three נשים are נשבעין to the later נשים because there might not be enough נכסים left for the later נשים
 - (2) But רביעית makes no שבועה because
 - (a) There is no later אשה who needs to be גובה נכסים and to whom a שבועה would be appropriate
 - (b) And no שבועה is needed to be גובה from יתומים גדולים
 - e) Note that
 - i) From this וטריא שקלא
 - ii) It's not clear whether רבנן disagree with אביי קשישא also on יתומים קטנים
 - f) Note also that
 - i) רב נחמן and שמואל
 - (1) who each has his own טעם for בן ננס on why רביעית needs a שבועה
 - (2) obviously say that both רבנן and בן ננס disagree with אביי קשישא

- 3) מסכת כתובות in גמרא
- a) אשה הנפרעת מנכסי יתומים לא תפרע אלא בשבועה
- 4) מסכת גיטין in משנה
- a) אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה
- 5) ערכין in גמרא
- a) אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים אלא אם כן רבית אוכלת בהן
- 6) מהרש"א as explained by תוספות of המשך
- a) קשיא
- i) For the מאן דאמר who says "אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים וכו'" even with a שבועה
- ii) How is it that
- (1) The משנה in גיטין of "אשה הנפרעת" and the מימרא in כתובות of "אשה הנפרעת"
- (2) Both say an אשה can be גובה from יתומים with a שבועה
- b) Possible תירוץ
- i) Must be that the משנה in גיטין and the מימרא in כתובות
- ii) both deal with יתומים גדולים and follow אביי קשישא
- c) possible תירוץ dismissed
- i) the מאן דאמר who says אין נזקקין can't agree with אביי קשישא
- ii) Because
- (1) יתומים קטנים גובה from אביי קשישא says a person who makes a שבועה can be גובה from יתומים גדולים as well as from יתומים גדולים
- (2) While we've established that the מאן דאמר who says אין נזקקין says there can be no גבילי from יתומים קטנים altogether
- d) תירוץ
- i) Part 1
- (1) not only do רבנן disagree with אביי קשישא on יתומים גדולים
- (a) where רבנן say that a person can be גובה from יתומים גדולים without a שבועה and that's why they say in our משנה that רביעית makes no שבועה
- (2) But רבנן also disagree with אביי קשישא on יתומים קטנים
- (a) Where רבנן say אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים even with a שבועה
- ii) Part 2
- (1) The מאן דאמר who says אין נזקקין himself agrees with רבנן
- (a) at least for the דין that for יתומים קטנים there can be no גבילי altogether
- (b) and possibly also that for יתומים גדולים there can be גבילי even without a שבועה

- (2) the משנה in גיטין and the מימרא in כתובות agree with אב"י קשישא שבועה גדולים only with a שבועה גבי' (a) at least for the דין that there can be אב"י קשישא שבועה גבי' (b) and possibly also that for קטנים there can be אב"י קשישא שבועה גבי'.
- e) הקדמה
- i) To say that the מימרא in כתובות and the משנה in גיטין follow אב"י קשישא
 - ii) It must be that either בן ננס or רבנן in the משנה follow אב"י קשישא
- f) קשיא
- i) This works for אב"י קשישא who says בן ננס agrees with אב"י קשישא
 - ii) But this doesn't work for רב נחמן and שמואל who say that neither רבנן nor בן ננס agrees with אב"י קשישא
- g) תירוץ
- i) רב נחמן and שמואל agree that this מאן דאמר must follow the שיטה of אב"י that בן ננס agrees with אב"י קשישא
- 7) מהרש"א as explained by בא"ד וכי תימא at תוספות
- a) אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים מאן דאמר that in a תוספות is מתרץ הוה אמינא that
 - i) The משנה in גיטין and the מימרא in כתובות both apply to יתומים קטנים גבי' for the אלמנה מזוני of an אלמנה
 - ii) Because for an אלמנה there's an exception from the rule that אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים
 - b) קשיא
 - i) ר"י says elsewhere that
 - (1) It must be that the מימרא in כתובות מסכת גרושה applies only to גרושה
 - (2) Because otherwise the משנה in גיטין מסכת גרושה wouldn't need to teach the דין for אלמנה מזוני
 - ii) And גרושה has no מזוני
 - c) תירוץ
 - i) We can disagree with ר"י and say that the מימרא in כתובות in fact deals with אלמנה מזוני for an אלמנה
 - ii) and
 - (1) the משנה in גיטין is needed to teach this very point
 - (2) namely that the מימרא in כתובות on אלמנה in fact deals only with an אלמנה מזוני who is גובה with a שבועה from יתומים קטנים
 - iii) because otherwise we might have thought that
 - (1) both אלמנה and גרושה are גובין from יתומים קטנים even where no מזוני is involved

(2) And the מימרא in כתובות in fact

(a) deals only with גרושה and it's only a גרושה who needs a שבועה because she doesn't need חינא as much as an אלמנה

(b) but אלמנה needs no שבועה because she needs more חינא

d) In the end תוספות is מפריך this תירוץ for a reason that isn't relevant to this מהרש"א

תוספות ד"ה שני שטרות

בד"ה שני שטרות כו' דלא דמי להא דתנן היו כולן יוצאות בשעה א' כו' עכ"ל הך מתניתין דלעיל בג' נשים כו' דחולקות במנה בשוה ה"ל למנקט הכא דאיירי בכה"ג דקיימינן השתא דהיינו ביוצאות ביום א' אלא דלא מפורש בה דיוצאות ביום א' איירי כההיא דיוצאות בשעה א' בירושלים דמפורש בה ויוצאות ביום א' בעלמא כיוצאות בשעה אחת בירושלים דמי כמ"ש התוספות גם לקמן והחילוק שחילקו בין מכר לשיעבוד מפורש בר"ן דשיעבוד משום קלא הוא ע"י השטר והיינו משעה דמוכח מתוך השטר וק"ל:

בד"ה לימא רב כו' אבל ב' שטרות של ב' בע"ח חולקין לכ"ע כו' וטעמא דשניהם אמת כו' עכ"ל ר"ל בב' בע"ח חולקין לכ"ע אפילו לשמואל וכדתנן במתניתין חולקות בשוה כו' היינו הך מתניתין דלעיל בג' נשים ומשום דלא מפורש בה דאיירי ביוצאות ביום א' קאמר דע"כ איירי בכה"ג דקיימינן הכא ביוצאות ביום א' כפירוש רש"י לעיל וטעמא דמודה ביה שמואל טפי משום דב' הלוואות הן אמת וחשו להפסדן משום נעילת דלת ומשום חינא משא"כ בב' מכירות דהאחרונה שקר ולא מכירה היא כלל וכמ"ש התוספות לקמן בסוף הדבור ומיהו מה שכתוב בדבריהם ושעה אחת בירושלים כיום א' בעלמא דמי מגומגם קצת דתלי תניא בדלא תניא דיום א' בעלמא אינו מפורש במתני' ושעה אחת מפורש במתניתין ויש ליישב וק"ל:

- 1) דף צג. at משנה 1)
 - a) The משנה sets out a דין for a בעל who writes three כתובות to three נשים
 - b) The פרטים of this דין aren't relevant here
- 2) רש"י
 - a) The משנה implies that none of the כתובות has קדימה over any other כתובה
 - b) This must be because
 - i) The כתובות were all written on the same day
 - ii) And
 - (1) The משנה deals with cases outside of ירושלים
 - (2) where כתובות don't set out the hour during the day when they were signed
- 3) רש"י as explained by דף צג: at משנה 1)
 - a) in ירושלים it was the custom to set out the hour when a שטר is signed
 - b) and
 - i) if it happened that two כתובות were signed in the same hour and didn't set out the part of the hour
 - ii) חולקות בשוה

- 4) גמרא
- a) For two שטררי מכר that are signed on the same day and don't set out the hour
- i) חולקין רב says
- ii) שודא דדיני says we follow שמואל
- 5) תוספות
- a) קשיא
- i) Since the משנה at דף צג: says that
- (1) In ירושלים if it happens that two כתובות are signed in the same hour and don't set out the part of the hour
- (2) חולקות בשוה
- ii) We can be מדייק that
- (1) Outside of ירושלים where two כתובות are signed on the same day and don't set out the hour
- (2) The דין is also חולקות בשוה
- iii) So why is it that
- (1) for שטררי מכר that are signed on the same day and don't set out the hour
- (2) there's a מחלוקת between רב and שמואל on whether חולקין בשוה
- 6) מהרש"א
- a) קשיא
- i) דף צג. at משנה should better have referred to the תוספות
- ii) where the משנה deals with שטררי כתובה that are signed on the same day and don't set out the hour
- iii) instead of referring to the משנה at דף צג:
- (1) that says חולקות בשוה for כתובות in ירושלים that didn't set out the part of the hour
- (2) and
- (a) from which תוספות asks its קשיא only by way of a דיוק from that משנה that
- (b) the דין would also be חולקות בשוה outside of ירושלים for שטררי כתובה that are signed on the same day and don't set out the hour
- b) תירוץ
- (1) משנה at דף צג: prefers the תוספות
- (a) that deals with שטרות בפירוש in ירושלים

- (b) and from which we can imply the דין for שטרות outside of ירושלים that are signed on the same day
- (2) Than the משנה at דף צג.
- (a) that doesn't בפירוש mention at all that it deals with כתובה שטרי that were signed on the same day or the same hour
- (b) and for which we know only מסברא that it must be that the שטרות were written on the same day
- 7) תוספות of המשך
- a) First תירוץ
- i) See ר"ן for a הסבר of this תירוץ that's based on a חילוק between a שטר שיעבוד and a שטר מכר
- b) מהרש"א of תירוץ תם at לימא ד"ה as explained by
- i) where there are two שטרי חוב or two שטרי כתובה
- (1) both can be אמת
- (a) in the sense the לווה can owe a חוב to each בעל חוב
- (b) and בעל can be אשה a כתובה to more than one
- (2) and that's why
- (a) Because of שלא תנעול דלת for שטר חוב and because of חינא for שטר כתובה
- (b) We say חולקין to reduce their הפסד
- ii) while for שטרי מכר
- (1) at least one שטר is שקר since a מוכר can't sell the same שדה to two לקוחות
- (2) so we make no תקנה of יחלוקו for the לקוחות
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
- i) אגב אורחא says תוספות
- (1) We derive the דין for two שטרות written within a שעה in ירושלים where we're מפרש שעות but not parts of שעות
- (2) From the דין where two שטרות are written in ביום אחד in ירושלים where we're not מפרש שעות
- ii) But actually we've established that
- (1) The משנה at דף צג: sets out the דין for ירושלים
- (2) And from this we're מדייק the דין for ירושלים on which רש"י relies to explain the משנה at דף צג.

דף צד:

תוספות ד"ה כתב ובא"ד אכתי ניוחוש

דף צד עמוד ב] תוס' בד"ה כתב לא' מדדחיק שמואל לומר הך סברא לר"מ ש"מ כאביי ס"ל כו' עכ"ל אף על גב דאליבא דר"מ קיימינן התם ור"מ אזיל בתר חתימה מ"מ כיון דהוה מצי לאוקמא כרב אסי ודחיק לאוקמא מלתיה דשמואל כאביי ע"כ כאביי ס"ל דעדיו בחתומיו זכין לו ואליביה דאביי משמע כתב לא' ומסר לא' את שכתב לו קנה ומיהו יש לדקדק בזה דמשמע דלרב אסי דלית ליה עדיו בחתומיו זכין לו ה"ל כתב לאחד ומסר לאחד את שמסר לו קנה וא"כ היכי בעי לאוקמא מלתיה דר"מ דהתם כוותיה דרב אסי דהא לר"מ מוכח מתוך שמעתין דכתב לא' ומסר לאחד את שכתב לו קנה וצ"ע ודו"ק:

בא"ד אכתי ניוחוש באותו יום שנכתב השובר מכרה כתובתה קודם כו' שנכתב קודם המסירה כו' עכ"ל כצ"ל ויש לדקדק אמאי לא דקדקו בכה"ג דלעיל מיניה בכותבין שטר ללוה כו' דאכתי ניוחוש דבאותו יום שמכר לזה לזה והמכירה היה קודם מסירת השטר ללוה דהשתא לא אמרינן עדיו בחתומיו זכין לו הואיל ואין ניכר כו' ויש לומר דהתם אם יבא בע"ה ושטר מכר שנכתבו ביום א' כיון דלא ניכר מתוך השטר מי הוא הקודם מוקמינן לה בידיה דלוקח שהוא מוחזק בקרקע משא"כ הכא גבי שובר דהוה מוקמינן הקרקע ביד הבעל שהוא מוחזק בה וכן נראה מדברי התוס' שם ודו"ק

1) גמרא

- a) Where כתב לאחד ומסר לאחר
- b) For a reason not relevant here
 - i) לזה שכתב קנה ר' מאיר that מסתבר it's
 - ii) לזה שמסר קנה would say שמואל that מסתבר it's

2) תוספות to הקדמה

- a) דף יב: at בבא מציעא mentioned in משנה
 - i) כותבין שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו
- b) גמרא
 - i) קשיא
 - (1) תשרי but he won't borrow until in ניסן שטר חוב will write the ליה (1) Maybe the
 - (2) And the from גובה שלא כדין in ניסן to be שטר dated in בעל חוב will use the חוב לקוחות (2) And the
 - ii) רב אסי of תירוץ
 - (1) שטרי הקנאה applies only to כותבין שטר ללוה (1) שטרי הקנאה applies only to
 - (2) Where for reasons not relevant here the חוב is בעל חוב starting from (2) Where for reasons not relevant here the

- iii) אביי of תירוץ
- (1) Because "עדין בחתומיו זכין לו" whose details aren't relevant
 - (2) For every שטר חוב
 - (a) Even a שטר that's not a שטר הקנאה
 - (b) The שטר is signed to the בעל חוב when the שטר is signed
- c) בבא מציעא דף יב: at משנה
- i) ר' מאיר
 - (1) מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר
 - d) גמרא
 - i) ר' מאיר of שיטה of the הסבר
 - (1) we're חייש that
 - (a) שמא כתב ללות בניסן ולא ליה עד תשרי
 - (b) And the בעל חוב will be גובה from כדין שלא לקוחות
 - ii) Now
 - (1) For the רב אסי of שיטה
 - (a) we can explain that the משנה doesn't deal with שטרי הקנאה
 - (b) And that's why there's the חשש of וכו' שמא כתב וכו'
 - (2) But for אביי we have this קשיא
 - (a) If עדין בחתומיו זכין לו the גביל' by חוב will be כדין even for a שטר that's not a שטר הקנאה
 - (b) So why does the משנה say לא יחזיר
 - iii) שמואל of תירוץ
 - (1) The שמואל of תירוץ is בדוחק and its פרטים aren't relevant here
- 3) תוספות
- a) קשיא
 - i) Part 1
 - (1) Since שמואל doesn't answer more simply that he agrees with רב אסי and the משנה doesn't deal with שטרי הקנאה
 - (2) It must be that שמואל agrees with אביי that עדין בחתומיו זכין לו
 - ii) Part 2
 - (1) Now
 - (a) the case of חוב and he sold to לקוחות in סיון
 - (b) is a case where לבעל חוב and ללקוחות

- (2) so
 - (a) when אביי says that בעל חוב is גובה כדין
 - (b) he in effect says that לזה שכתב קנה
- (3) It follows that קשיא דשמואל אדשמואל
- 4) מהרש"א part 1
 - a) תוספות on the קשיא of קשיא
 - i) It's מאיר ר' who's the תנא of the משנה that says לא יחזיר מצא שטרי חוב
 - ii) And רב אסי and אביי
 - (1) Although they explain the שיטה of מאיר ר'
 - (2) don't necessarily themselves agree with these explanations
 - b) תירוץ
 - i) Still
 - (1) since the גמרא says בדוחק that שמואל explains the דין of מאיר ר' according to ר' אסי instead of אביי
 - (2) it's משמע that שמואל himself agrees with אביי
- 5) מהרש"א part 2
 - a) תוספות to קשיא
 - i) בבא מציעא in שקלא וטריא
 - (1) it's משמע that רב אסי would hold קנה for מאיר ר'
 - ii) How does this fit with our סוגיא that says מאיר ר' holds קנה
 - b) קשיא מהרש"א doesn't answer this קשיא
- 6) דף כ. at בבא מציעא in גמרא
 - a) מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל
 - b) קשיא
 - i) ניסן in נחתם שובר was Maybe the
 - ii) She sold her כתובה in ניסן
 - (1) And בעל paid her כתובה and she gave him the שובר only in תשרי
 - (2) So we'd be מפיסד the לקוחות by returning the pre-dated שובר to בעל
 - iii) תירוץ
 - (1) עדין בחתומיו זכין לו
 - (2) So
 - (a) Since the שובר was signed and dated before the מכירה to לקוחות
 - (b) it's בדין that לקוחות are מפיסד

7) תוספות of המשך

a) קשיא

i) Although עדיו בהתומיו זכין לו שטר was written

ii) Be חושש that on that day she first sold her כתובה and later wrote the שובר

iii) So

(1) עדיו בהתומיו זכין לו isn't relevant because the עדים are התומין for both on the same day

(2) And by returning the שובר we're unfairly מפסיד the לקוחות

8) בא"ד אכתי ניהוש at מהרש"א

a) קשיא

i) Ask the same קשיא to the משנה in בבא מציעא on ללוה שטר ללוה

ii) Namely even for אביי be חושש that on the same day he first sold to לקוחות and he wrote the שטר חוב later that day

iii) תירוץ

(1) If the שטר מכירה was written first and the שטר חוב were written later on the same day

(a) ב"ד

(i) will realize that both are dated the same day

(ii) will be מסופק which was written first

(iii) and to resolve this ספק

1. would rule in favor of the לוקח who is מוחזק

2. which is correct since the שטר מכירה was written before the שטר חוב

(2) While if the שטר מכירה was written first and the שובר was written later on the same day

(a) ב"ד

(i) will realize that both are dated the same day

(ii) will be מסופק which was written first

(iii) and to resolve this ספק

1. would rule in favor of בעל who is מוחזק

2. which isn't correct since the שטר מכירה was written before the שובר

דף צה.

תוספות ד"ה הא ר' מאיר

[דף צה עמוד א] בד"ה הא ר"מ הא כו' אבל לא משמע ליה שיחלוק ר"מ כו' עכ"ל מיהו יש לדקדק בשינויא דרב פפא דקאמר בגרושה וד"ה דלא הל"ל הכי דהא מתני' דהתם לא אתיא כו"מ אלא הוה ליה למימר כולה ר' יהודה היא דוגמא דקאמר רב אשי כולה ר"מ היא משום דמתני' דהכא לא אתיא כו"מ וע"כ נראה דהמקשה הוה ידע לחלק לר"מ בין ב' לקוחות ובין לוקח א' ולא הוה קשיא ליה אלא משום דמתני' דהכא לא אסיק אדעתיה לאוקמא בב' לקוחות והשתא ניהא לאוקימתא דרב פפא בגרושה תרתי מתני' ד"ה היא ודו"ק:

1) משנה here

a) An אשה can be מאבד כתובה by being לוקח to a לוקח that אין לי in a שדה that's מיוחדת לכתובה

2) גיטין in משנה

a) לא איבדה כתובה

b) Because the אשה can say נחת רוח עשיתי לבעלי

3) ברייתא

a) כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו

i) איבדה כתובה ר' מאיר says

ii) לא איבדה כתובה ר' יהודה says

איבדה	משנה דידן
לא איבדה	משנה בגיטין
איבדה	ברייתא ר' מאיר
לא איבדה	ברייתא ר' יהודה

4) גמרא here

a) קשיא

i) The משנה here is סותר the משנה in גיטין

b) רב חסדא of תירוץ

i) The משנה here follows מאיר ר' in the ברייתא who says איבדה כתובה

ii) The משנה in גיטין follows יהודה ר' in the ברייתא who says לא איבדה כתובה

כו' מאיר בברייתא	איבדה	משנה דידן
כו' יהודה בברייתא	לא איבדה	משנה בגיטין
	איבדה	ברייתא ר' מאיר
	לא איבדה	ברייתא ר' יהודה

5) תוספות

a) הקדמה

i) Consider these two possible מהלכים

(1) מהלך First

(a) It's more איבדה כתובתה that מסתבר

(i) Where there was only one לוקה for whom she was חותם

(b) Than

(i) where there were two לקוחות and the אשה refused to be חותם for the first but was חותם for the second

(2) Second מהלך is the reverse of the first מהלך

(a) It's more איבדה כתובתה that מסתבר

(i) where there were two לקוחות and the אשה refused to be חותם for the first but was חותם for the second

(b) than

(i) where there was only one לוקה for whom she was חותם

b) שאלה

i) why does the גמרא assume that

(1) לוקה אחד in the משנה says ר' מאיר even for איבדה כתובתה

(2) Even though in the ברייתא he says איבדה כתובתה only for two לקוחות

c) תשובה

i) Presumably because the גמרא follows the first מהלך that

ii) it's more מסתבר to say איבדה כתובתה where there is only one לוקה than where there are two לקוחות

	מהלך א' איבדה מסתבר ביותר בלוקה א'		
משנה דידן	איבדה	לוקה אחד	כר' מאיר בברייתא
משנה בגיטין	לא איבדה	לוקה אחד	כר' יהודה בברייתא
ברייתא ר' מאיר	איבדה	ב' לקוחות ופ"ש דאיבדה כתובתה בלוקה אחד	
ברייתא ר' יהודה	לא איבדה	ב' לקוחות	

6) גמרא of המשך

a) רב חסדא to קשיא

i) Why does רבי in our משנה teach a סתם משנה for מאיר ר'?

ii) While רבי יהודה in גיטין teaches a סתם משנה for יהודה ר'?

b) גיטין in משנה with the משנה of the סתירה of רב פפא of תירוקן

i) "בגרושה ודברי הכל"

(1) our משנה can apply also for יהודה ר'?

(2) Because our משנה deals with a גרושה who can't say she wanted to be עושה נחת רוח

רב פפא			
	מהלך א' איבדה מסתבר ביותר בלוקה א'		
משנה דידן	לוקה אחד	איבדה	
משנה בגיטין	לוקה אחד	לא איבדה	
ברייתא ר' מאיר	ב' לקוחות	איבדה	
ברייתא ר' יהודה	ב' לקוחות	לא איבדה	

7) מהרש"א

a) קשיא

- i) Since the משנה in גיטין can only follow ר' יהודה
- ii) Why does the גמרא say הכל that implies that both משניות can follow both ר' יהודה and ר' מאיר

8) גמרא of the המשך

a) רב אשי of תירוצ

רב אשי			
	מהלך ב' איבדה מסתבר ביותר בב' לקוחות		
משנה דידן	ב' לקוחות	איבדה	
משנה בגיטין	לוקה א'	לא איבדה	
ברייתא ר' מאיר	דיקא בב' לקוחות איבדה	איבדה	
ברייתא ר' יהודה	ב' לקוחות	לא איבדה	

i) We no longer follow the first מהלך and instead follow the second מהלך that it's more מסתבר that איבדה כתובתה where there are two לקוחות

ii) now

(1) לקוחות two where איבדה כתובתה ר' מאיר says

(2) And

(a) in our משנה in fact there are two לקוחות because there was a prior לוקה to whom she wasn't חותם

(i) And that's why איבדה כתובתה

(b) While in גיטין there is only one לוקה

(i) and that's why איבדה כתובתה even for ר' מאיר

iii) the result is that both the משנה here and the משנה in גיטין follow ר' מאיר

9) מהרש"א

a) Note that

i) For רב אשי the גמרא in fact doesn't say "ודברי הכל"

ii) Because our משנה can't follow ר' יהודה

10) תוספות

a) קשיא

i) Since we've been assuming that

(1) until the אוקימתא of רב אשי

(2) the גמרא has been following the first מהלך and accepted the first מהלך

ii) Why did the גמרא withdraw from the first מהלך

iii) When the גמרא could have been מתרץ the סתירה this way:

קושיית תוספות			
	מהלך א' איבדה מסתבר ביותר בלוקה א'		
משנה דידן	לוקה אחד	איבדה	אתיא אפילו כר' יהודה בברייתא
משנה בגיטין	ב' לקוחות	לא איבדה	כר' יהודה בברייתא
ברייתא ר' מאיר	ב' לקוחות וקמ"ל דאיבדה אף בב' לקוחות	איבדה	
ברייתא ר' יהודה	דיקא בב' לקוחות אבל בלוקה א' איבדה	לא איבדה	

iv) Namely

(1) the first מהלך is correct that it's more מסתבר to say איבדה כתובתה where there is only one לוקה than where there are two לקוחות

(2) In fact

(a) our משנה deals with where there's only one לוקה

(b) and that's why even ר' יהודה agrees with our משנה that איבדה כתובתה

(3) and in the משנה in גיטין there are two לקוחות and the משנה follows ר' יהודה {didn't find this הסבר elsewhere but assume that this is what מהרש"א intends}

b) תירוץ

מסקנת תוספות על שיטה דגמרא לפני אוקימתות דרב פפא ורב אשי			
	מהלך ב' איבדה מסתבר ביותר בב' לקוחות		
משנה דידן	לוקה אחד	איבדה	כר' מאיר בברייתא
משנה בגיטין	לוקה אחד	לא איבדה	כר' יהודה בברייתא
ברייתא ר' מאיר	ב' לקוחות	איבדה	
ברייתא ר' יהודה	ב' לקוחות ופ"ש בלוקה א'	לא איבדה	

i) Must be that

(1) even before the אוקימתא of רב אשי

(a) the גמרא followed the second מהלך that it's more מסתבר to say איבדה לקוחות כתובתה where there are two לקוחות

- (b) and the סברא never even considered the first מהלך as a logical
- ii) so that
- (1) once ר' יהודה says לא איבדה for two לקוחות
 - (2) It's a כל שכן that he says לא איבדה for one לוקח
 - (3) And that's why our משנה can't follow ר' יהודה whether our משנה deals with one לוקח or two לקוחות
- c) קשיא
- i) Then
- (1) Before the תירוץ of רב אשי while we still thought the משנה deals with one לוקח
 - (2) Why did the גמרא accept that ר' מאיר says כתובתה for one לוקח
 - (3) When maybe he says איבדה כתובתה in the ברייתא only for two לקוחות
- d) תירוץ
- i) Until the אוקימתא of רב אשי
- ii) The גמרא assumed that
- (1) Despite the סברא of the first מהלך that would have allowed ר' מאיר to be מחלק and say כתובתה only for two לקוחות
 - (2) ר' מאיר isn't מחלק and says כתובתה even for one לוקח
- iii) It's only רב אשי who first teaches that ר' מאיר makes this חילוק
- e) קשיא
- i) For the אוקימתות that say ר' מאיר isn't מחלק
- ii) why doesn't the ברייתא teach the רבותא that ר' מאיר says כתובתה even for one לוקח
- f) תירוץ
- i) The ברייתא needs to teach the חידוש that ר' יהודה says לא איבדה כתובתה even for two לקוחות
- 11) מהרש"א
- a) Note that
- i) for the שיטה of רב פפא as תוספות has just explained it for the second מהלך
 - ii) The same קשיא we asked earlier for רב פפא still applies
 - iii) Namely
 - (1) the משנה in גיטין can't follow ר' מאיר
 - (2) so why does רב פפא say "ודברי הכל"

רב פפא למהלך ב'			
	מהלך ב' איבדה מסתבר ביותר בב' לקוחות		
משנה דידן	איבדה	לוקח אחד	אתיא אפילו כר' יהודה דבגרושה מיירי
משנה בגיטין	לא איבדה	לוקח אחד	כר' יהודה בברייתא
ברייתא ר' מאיר	איבדה	ב' לקוחות	
ברייתא ר' יהודה	לא איבדה	ב' לקוחות	

b) better would be to say that

- i) Even before the גמרא of רב אשי the גמרא already understood that ר' מאיר can be מחלק between one לוקח and two לקוחות
- ii) And that's why the גמרא could say "ודברי הכל" for רב פפא

רב פפא למהלך ב' לתירוץ מהרש"א			
	מהלך ב' איבדה מסתבר ביותר בב' לקוחות		
משנה דידן	איבדה	לוקח אחד	אתיא לכולי עלמא דבגרושה מיירי
משנה בגיטין	לא איבדה	לוקח אחד	אתיא ככולי עלמא אפילו לר' מאיר דלר' מאיר שאני לוקח א'
ברייתא ר' מאיר	איבדה	ב' לקוחות דוקא	
ברייתא ר' יהודה	לא איבדה	ב' לקוחות	

- iii) While רב אשי is מחדש only that our משנה deals with two לקוחות

תוספות ד"ה כתבה לראשון

בד"ה כתבה לראשון כו' יש מקשים כו' דא"ל לך חזק וקני אבל בשטר קנה כו' עכ"ל יש לדקדק אמאי ל"ק להו הכי לעיל כדפריך ממתני' דלקח מן האיש כו' אמתני' דהכא דקתני כתבה הראשונה דמשמע בשטר ויש ליישב דלעיל ל"ק מידי דמ"מ לשמואל דלא מפליג התם בין שטר ובין חזק וקני פריך שפיר דלא ניחא ליה לאוקמא מתני' בכתבה לו אחריות דסתמא לא איירי בהכי כי התם וק"ל:

1) משנה here

a) An אשה can be מאבד כתובה ללוקח if she's כתבה that אין לי דין ודברים אין

2) גיטין in משנה

a) לא איבדה כתובה

b) Because she can say לבעלי נחת רוח עשיתי

3) ברייתא

a) כתבה לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו

i) "איבדה כתובה" says ר' מאיר

ii) "לא איבדה כתובה" says ר' יהודה

משנה דידן	איבדה
משנה בגיטין	לא איבדה
ברייתא ר' מאיר	איבדה
ברייתא ר' יהודה	לא איבדה

4) גמרא here

a) קשיא

i) The משנה here is סותר the משנה in גיטין

b) רב חסדא of תירוץ

i) The משנה here follows ר' מאיר in the ברייתא

ii) The משנה in גיטין follows ר' יהודה in the ברייתא

משנה דידן	איבדה	כו' מאיר בברייתא
משנה בגיטין	לא איבדה	כו' יהודה בברייתא
ברייתא ר' מאיר	איבדה	
ברייתא ר' יהודה	לא איבדה	

5) מסכת גיטין in גמרא

a) רב

i) even the משנה in גיטין agrees that איבדה כתובה where she wrote a שטר

b) שמואל

i) unless the שטר is אחריות לא איבדה כתובה

6) תוספות

- a) רב to קשיא
 - i) Why does רב say that even the משנה in גיטין agrees that איבדה כתובתה where she wrote a שטר
 - ii) When the ברייתא says for ר' יהודה that לא איבדה כתובתה where כתבה וכו' that
- 7) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות ask this more direct קשיא
 - (1) The גמרא should have answered that there's no סתירה between the משנה here and the משנה in גיטין
 - (2) Because
 - (a) The משנה here deals with where she wrote a שטר
 - (b) The משנה in גיטין deals with where there's no שטר
 - b) תירוץ
 - i) This תירוץ to the סתירה wouldn't apply for שמואל
 - ii) Because it's not מסתבר to say the משנה here deals only with a case where the באחריות was מכר

דף צה:

תוספות ד"ה ומוקמינן לכולהו

[דף צה עמוד ב] בד"ה ומוקמינן לכולהו כו' מעיקרא נמי נוקמינן ביד הלוקח אפוכי כו' עכ"ל ברישא גבי חוזרין חלילה ניתא להו דאשמועינן כיון דכ"א יחזור על חבירו לעולם לכך שוין בו אבל הכא כיון דסוף סוף כשבא ליד הלוקח אין חוזר עליו משום פסידא דיליה מעיקרא נמי נוקמינן בידיה מה"ט וק"ל:

1) משנה

a) where

i) לוקח has rights in a שדה that are superior to שני'

ii) ראשונה has rights that are superior to לוקח

iii) שני' has rights superior to ראשונה

b) Then

i) each superior person is מוציא from the person who is inferior to him to her

ii) And the שדה is passed around until they make a פשרה

2) גמרא

a) אביי

i) But in a case involving בעל and "אהר"ך and לוקח

ii) Where

(1) Each person who has superior rights is מוציא from the person who is inferior to him or her

(2) the שדה is passed around until לוקח takes the שדה and keeps it

(3) Because לוקח "אית לי" פסידא" לוקח for a reason not relevant here

3) תוספות

a) אביי to קשיא

i) Since in the end the שדה will remain with לוקח

ii) Why does it need to be passed around first

4) מהרש"א

a) קשיא

i) Why didn't תוספות ask a similar קשיא to the משה

(1) why didn't the משנה say יעשו פשרה from the start

(2) without saying that the שדה first needed to be passed around

b) תירוץ

- i) The משנה wants to teach that יעשו פשרה because they each have equal rights
- ii) It's only in the case of אביי
 - (1) Where לוקה has superior rights because "איהו דאית לי' פסידא"
 - (2) that תוספות asks why not give it to לוקה from the start

תוספות ד"ה וכן בעל חוב

בד"ה וכן בע"ח כו' כיון דאין לשניה כ"כ פסידא שתוכל לגבות מבעלה כו' עכ"ל אין לפרש דמה"ט שתוכל לגבות מבעלה אין לה כ"כ פסידא דא"כ בבע"ח מלוקח נמי היה יכול הלוקח לגבות ממוכר אם היה לו דהא באחריות מכרה לו שהרי הוא טורף מלוקח שני ועוד דודאי בכל הנך גווני דקתני איירי דאין לבעל ולמוכר שום קרקע אחרת לא בני חורין ולא משועבדים המאוחרים וע"כ נראה לפרש דבריהם דה"ק דאז כשסילקה עצמה הראשונה מהלוקח דהיינו בחיי בעלה לא היה כ"כ פסידא לשניה לומר שתוכל לגבות מבעלה דהיינו שתוכל לגבות בחייו דהא אין כתובה נתנה לגבות מחיים משא"כ בבע"ח מלוקח דאיכא פסידא טפי ללוקח אף בחיי המוכר וקרוב לזה כתבו לעיל התוספות גבי התם איהו דאפסיד כו' ומהרש"ל הבין דברי התוס' בדרך אחר ואין מבוררת לי ואין להאריך וק"ל:

1) משנה

a) Where

i) A sold his נשוי ב' נשים בעל who

ii) and

(1) אשה שני' has rights in a שדה that are superior to the לוקח

(2) אשה ראשונה has rights that are superior to לוקח

(3) אשה שני' has rights superior to ראשונה

b) Then

i) each superior person is מוציא from the person who is inferior to him to her

ii) And the שדה is passed around until they make a פשרה

2) ברייתא

a) Where

i) לוקח ב' has rights in a שדה that are superior to לוקח א'

ii) לוקח א' has rights superior to בעל חוב

iii) בעל חוב has rights superior to לוקח ב'

b) Then

i) each superior person is מוציא from the person who is inferior to him to her

ii) And the שדה is passed around until they make a פשרה

3) תוספות

a) קשיא

i) Once we know from the משנה that the שדה is passed around until they make a פשרה

ii) What does the ברייתא add

- b) תירוץ
- i) In the משנה
- (1) Because אשה ראשונה is גובה from her if כל כך פסידא doesn't have אשה שני'
- (2) Because אשה שני' can still be גובה from בעלה
- ii) In the ברייתא
- (1) א' לוקח does have פסידא if בעל חוב is גובה from him
- (2) And the ברייתא teaches that
- (a) Despite this פסידא to א' לוקח
- (b) Still the שדה is passed around until they make a פשרה
- 4) מהרש"א
- a) First קשיא
- i) Just as אשה שני' can still be גובה from בעל
- ii) Just so א' לוקח can still be גובה from מוכר
- iii) Since it must be that
- (1) The מכירה was באחריות
- (2) Because otherwise א' לוקח couldn't be גובה from ב' לוקח
- b) Second קשיא
- i) All these cases obviously assume that
- (1) בני חרין and מוכר בעל have no
- (2) And בעל and מוכר also have no קרקעות that they sold subject to the prior ברייתא of the משנה or the שיעבוד of נשים or לקוחות
- ii) So the אשה שני' will also be מפסיד
- 5) מהרש"ל of תירוץ
- a) In the משנה
- i) אשה שני' has only a תביעת ממון and she can achieve ממון in the future if בעל then has ממון
- b) In the ברייתא
- i) לוקח wants to own the specific שדה that he bought
- ii) And even if he ever recovers on his אחריות he won't recover this specific שדה
- c) It follows that the לוקח in the ברייתא is מפסיד more than אשה שני' in the משנה
- 6) מהרש"א of תירוץ
- a) In the משנה
- i) at least there's no הפסד to שני' while בעל was still alive מחיים

- ii) because לא נתנה כתובה לגבות מחיים anyway
 - iii) And
 - (1) when תוספות says that "מבעלה" there's no הפסד
 - (2) תוספות means there's no הפסד to בעל while שני is alive
 - iv) While for חוב בעל there's immediate הפסד to לוקח if חוב is גובה even בחיי מוכר
- b) Note that תוספות explains 'איהו דאפסיד אנפשי' in a similar way on 'עמוד א' תד"ה התם at עמוד א' הדרן עלך מי שהי' נשוי